

Wojewódzki Urząd Pracy
w Lublinie

Sytuacja na rynku pracy w województwie lubelskim w 2023 roku

Lublin, 2024 r.

Opracowanie:
Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
Redakcja:
Beata Kędra
Wydział Badań i Analiz

Sytuacja na rynku pracy

w województwie lubelskim w 2023 r.

Wojewódzki Urząd Pracy
w Lublinie

Copyright by Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie

Publikacja elektroniczna: www.wuplublin.praca.gov.pl

Publikacja opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska (CC BY-SA 3.0)

Publikacja przygotowana wg standardu dostępności

Lublin 2024 r.

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Rynek pracy	5
Płynność i sezonowość bezrobocia.....	11
Zapotrzebowanie na pracowników	18
Zatrudnianie cudzoziemców	23
Agencje zatrudnienia.....	25
Rejestr Instytucji Szkoleniowych (RIS)	25
System zabezpieczenia społecznego.....	26
Badania i analizy rynku pracy.....	27
3. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	36
4. Poradnictwo zawodowe	38
5. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	40
6. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	43
7. Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027	45
8. Fundusz Pracy	51
Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS).....	53
Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia (RPDZ)	54
Programy regionalne.....	56
Zatrudnianie młodocianych	58
Partnerstwo lokalne.....	59
Popularyzacja idei uczenia się przez całe życie	60
10. Podsumowanie	61

1.Wstęp

Dokonując analizy sytuacji na rynku pracy należy pamiętać, iż problem bezrobocia jest złożony i zależy od wielu czynników - m.in. kondycji gospodarki, warunków ekonomicznych i społecznych. Sytuacja gospodarcza oraz stan rozwoju województwa, powiatów i gmin są punktem wyjścia dla powstawania nowych miejsc pracy oraz dają powiatowym urządowi pracy, jak i Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy, możliwość podejmowania różnorodnych działań wspierających zatrudnienie. Co istotne, sytuacja z jaką mamy do czynienia na rynku pracy nie zależy jedynie od aktywności podejmowanej przez publiczne służby zatrudnienia.

Rok 2023, zarówno w Polsce, jak i w województwie lubelskim był rokiem dynamicznych zmian, jakie zaszły i nadal zachodzą na rynku pracy i w gospodarce. Wysoka inflacja, wzrost płacy minimalnej, niskie bezrobocie czy problemy firm ze znalezieniem wykwalifikowanych pracowników posiadających odpowiednie kompetencje. To kolejny rok wyjątkowej pomocy w adaptowaniu się na lokalnym rynku pracy przybywającym (w wyniku wybuchu wojny na terenie Ukrainy) do Polski, a przede wszystkim na teren województwa lubelskiego, uchodźcom z Ukrainy. W związku z tym, Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie we współpracy z powiatowymi urządami pracy województwa lubelskiego podejmował się realizowania polityki zatrudnienia, w taki sposób, by jak najtrafniej dopasować działania, projekty i inne przedsięwzięcia do zgłaszanych potrzeb - czy to pracodawców, czy bezrobotnych oraz realizować działania antykryzysowe, aby ochronić jak największą liczbę miejsc pracy. Potwierdzeniem słuszności podjętych działań są dane i wskaźniki określające sytuację na rynku pracy przedstawione w tym dokumencie.

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie po raz kolejny przygotował dokument podsumowujący zatytułowany „Sytuacja na rynku pracy w województwie lubelskim”. Opracowanie skupia się przede wszystkim na działaniach realizowanych w 2023 roku przez powiatowe urzędy pracy oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie. Dotyczy szeroko pojętego obszaru rynku pracy i opisuje działania jakie przyczyniły się do zminimalizowania skutków kryzysu społeczno-gospodarczego wywołanego pandemią. Szereg z tych działań wpłynął na niski wzrost poziomu bezrobocia w województwie i co za tym idzie utratę pracy przez niewielką liczbę pracujących, natomiast zatrudnienie znalazło wielu uchodźców z ogarniętej wojną Ukrainy.

Dokument ten ma umożliwić realizację zapisów Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735 z późn. zm.). Każdego roku Sejmik Województwa Lubelskiego analizuje i ocenia sytuację społeczno-gospodarczą pod kątem tendencji i charakterystycznych zjawisk zachodzących na lokalnym rynku pracy.

W dokumencie wykorzystano dane pochodzące nie tylko ze statystyk i przedsięwzięć badawczych opracowywanych przez Wojewódzki i powiatowe urzędy pracy, a także z publikacji Głównego Urzędu Statystycznego.

2. Rynek pracy

Prowadzenie polityki aktywizacyjnej poprzez programy rynku pracy, realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, upowszechnianie doradztwa zawodowego w regionie, wzrost aktywności instytucji szkoleniowych, a także współpraca z pracodawcami w ostatnich kilku latach przyczyniły się do poprawy sytuacji na rynku pracy województwa lubelskiego. Potwierdzeniem tego stanu rzeczy były wskaźniki i dane statystyczne ukazujące m.in. spadek poziomu bezrobocia. Niestety rok 2020 i ogólnoswiatowa pandemia COVID-19 zaburzyły trwającą hossę na rynku pracy i przyniosły niekorzystne zmiany społeczno-gospodarcze. Światowa pandemia wymusiła na wszystkich gospodarkach wprowadzenie szeregu restrykcji, które znacząco wpłynęły na funkcjonowanie społeczeństwa. Jednak pomimo tych wielu ograniczeń bezrobocie rejestrowane wzrosło w niewielkim stopniu, zarówno w Polsce, jak i w województwie lubelskim. Udało się to dzięki wdrożonym działaniom antykrzysowym ukierunkowanym przede wszystkim na ochronę miejsc pracy i zachowanie płynności finansowej przedsiębiorstw. Dodatkowo negatywne skutki wprowadzonych obostrzeń były również łagodzone wsparciem z tzw. tarczy branżowej. Nadmienić należy tutaj, że w najtrudniejszej sytuacji były firmy działające w branży turystycznej, hotelarskiej i gastronomicznej. Potwierdzeniem słuszności podejmowanych przez publiczne służby zatrudnienia działań są przedstawione w tym rozdziale wskaźniki i dane statystyczne ukazujące sytuację na lokalnym rynku pracy.

Według danych Urzędu Statystycznego w Lublinie w grudniu 2023 roku, w województwie lubelskim, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było wyższe o 0,6% w porównaniu z grudniem 2022 roku. Największy wzrost zatrudnienia w grudniu 2023 roku, w porównaniu z grudniem 2022 roku, odnotowano w sekcjach: informacja i komunikacja (o 23%), transport i gospodarka magazynowa (o 3,3%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (o 2,8%). Spadek zatrudnienia nastąpił natomiast w sekcjach: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 4,9%), administrowanie i działalność wspierająca (o 2,8%) oraz budownictwo (o 2,5%). Jeżeli natomiast chodzi o wynagrodzenia, to w grudniu 2023 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie lubelskim wyniosło 7 172,30 zł, co oznacza wzrost o 15,4% w porównaniu z grudniem 2022 roku. Wzrost przeciętnych wynagrodzeń w grudniu 2023 roku w porównaniu do grudnia 2022 roku został odnotowany w większości sekcji (poza transportem i gospodarką magazynową). Największy wzrost wynagrodzeń dotyczył sekcji: administrowanie i działalność wspierająca (o 29,2%), przemysł (o 20,6%) oraz budownictwo (o 18,5%).¹

W grudniu 2023 roku w porównaniu z 2022 rokiem sprzedaż detaliczna przedsiębiorstw handlowych i niehandlowych była niższa o 8,2%, natomiast sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych była niższa o 6,5% (rok do roku). Najwyższy wzrost sprzedaży detalicznej odnotowano w sekcji pojazdy samochodowe, motocykle, części; zaś spadek w sekcji pozostałe.²

Pakiet działań zaoferowany przedsiębiorcom w ramach Tarczy antykrzysowej w celu przeciwdziałania społeczno-gospodarczym skutkom pandemii COVID-19 przyczynił się do

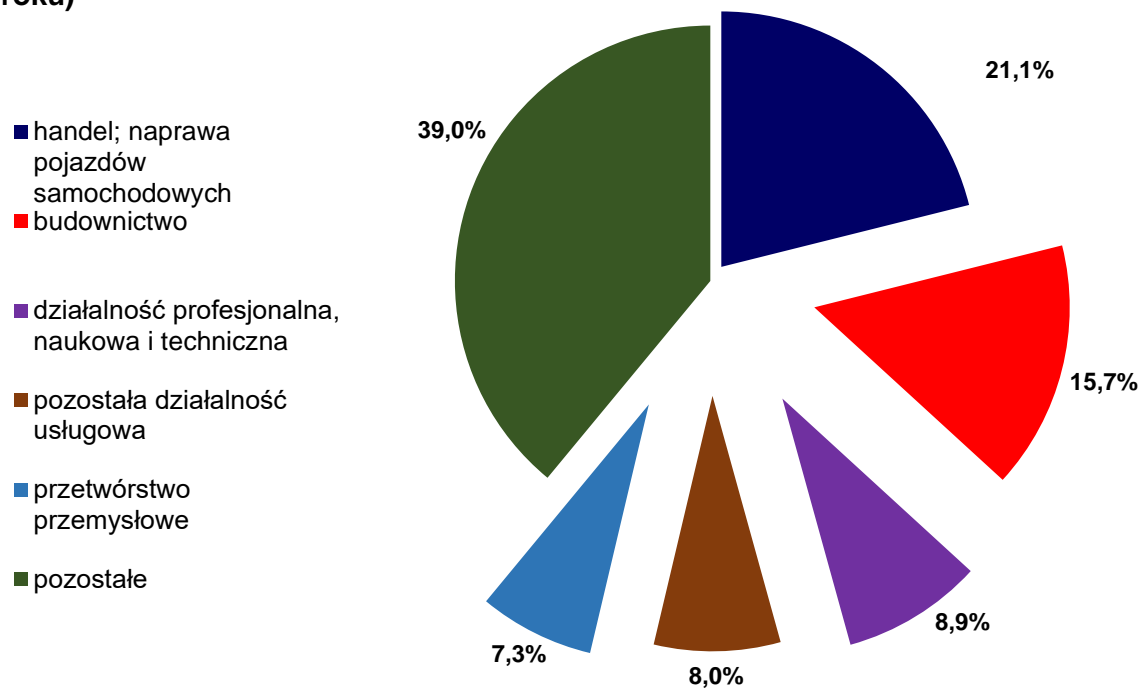
¹ Urząd Statystyczny w Lublinie, Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego w grudniu 2023 r., s. 4, 8. (dostęp: 15 kwietnia 2024 r.)

² Tamże, s. 17.

ustabilizowania gospodarki oraz dał jej impuls inwestycyjny. W gospodarce województwa lubelskiego widać to również we wskaźnikach dotyczących produkcji sprzedanej przemysłu (wzrost o 2%) oraz produkcji sprzedanej budownictwa (wzrost o 8,4%).³

W ostatnim czasie obserwowany jest systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej. W 2023 roku liczba zaewidencjonowanych podmiotów zwiększyła się o 2,7%. Z danych Urzędu Statystycznego w Lublinie wynika, iż 31 grudnia 2023 roku w województwie lubelskim zarejestrowanych było 211 650 podmiotów (z czego 202 411 to firmy z sektora prywatnego). Stanowiły one 4,1% wszystkich podmiotów w kraju. Większość miało swoje siedziby w miastach, a w samym Lublinie siedzibę posiadał, niemal co czwarty z nich. Wśród wszystkich podmiotów największą grupę stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – ponad 75,5%.⁴ Najwięcej, bo 21,1% podmiotów prowadziło działalność zaliczaną do sekcji PKD handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz budownictwo (15,7%). Należy podkreślić, że w strukturze podmiotów gospodarki narodowej dominowały jednostki o liczbie pracujących do 9 osób (97%).⁵

Wykres 1. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD (stan 31 grudnia 2023 roku)

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie lubelskim, 2023 r., dostęp: 15 kwietnia 2024 r.

Wzrost liczby podmiotów w 2023 r. był możliwy dzięki dodatniemu saldu podmiotów nowo zarejestrowanych nad wyrejestrowanymi. W całym roku z rejestru REGON wykreślono 9,8 tys. podmiotów, tj. o 1,8% więcej niż 2022 r. Zarejestrowano jednak 16,3 tys. podmiotów

³ Urząd Statystyczny w Lublinie, Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej..., s. 13-14.

⁴ Urząd Statystyczny w Lublinie, Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie lubelskim. Stan na koniec 2023 r. (dostęp: 15 kwietnia 2023 r.)

⁵ Urząd Statystyczny w Lublinie, Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie lubelskim, 2023 r., Lublin 2024, s. 9.

gospodarki narodowej, tj. o 6% mniej niż przed rokiem. Zarówno wśród podmiotów wyrejestrowywanych, jak i rejestrowanych dominowały osoby fizyczne – odpowiednio 88,8% oraz 79,9%. Najwięcej podmiotów zaprzestało działalności w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (23,7% ogółu), budownictwo (20,9%) oraz przetwórstwo przemysłowe (8%), a rozpoczęło działalność w sekcjach: budownictwo (21,5% ogółu), handel; naprawa pojazdów samochodowych (17,4%) i działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (9,1%).⁶

Na koniec 2023 r. na 10 tys. ludności w województwie lubelskim przypadało 1 049 podmiotów gospodarki narodowej. Wskaźnik ten sytuuje nasz region na 15 miejscu w kraju.⁷

W badaniu ankietowym „Szybki Monitoring NBP” – prognozy na I kw. 2024 roku 70% przedsiębiorców oceniło swoją sytuację jako dobrą i bardzo dobrą. Ponadto w odniesieniu do najbliższej przyszłości przeszło 8 na 10 ankietowanych nie przewiduje znaczących zmian (86%). W omawianej prognozie 70% przedsiębiorców zadeklarowało, że poziom zatrudnienia się nie zmieni, a wzrost zatrudnienia przewidywało 24%. Warto podkreślić, że 28% firm przyznało, że posiada nieobsadzone stanowiska pracy. Na planowany wzrost wynagrodzeń wskazało 66% respondentów, przy czym 47% stwierdziło, że będzie on niewielki.⁸

Urząd Statystyczny w Lublinie przeprowadza każdego miesiąca ankietę wśród przedsiębiorców dotyczącą koniunktury gospodarczej. W grudniu 2023 roku przedsiębiorcy z terenu województwa lubelskiego w większości badanych obszarów gospodarki ocenili koniunkturę negatywnie. Najbardziej widoczne pogorszenie nastrojów w wyniku przeprowadzonych badań widoczne jest w branży informacja i komunikacja. Przedsiębiorcy biorący udział w ankiecie zgodnie wskazują na negatywny wpływ wojny w Ukrainie na działalność ich firm (najczęstszy zarzut dotyczył wzrostu kosztów i zakłócenia w łańcuchach dostaw). Również w opinii respondentów trwająca wojna stanowiła w grudniu 2023 roku nieznaczące zagrożenie dla ich firm.⁹

W ciągu ostatnich 6 lat mieliśmy do czynienia z systematyczną poprawą sytuacji na rynku pracy i spadkiem liczby osób będących bez zatrudnienia (poza zaburzeniem trendu w początkowym okresie pandemii COVID-19). W 2023 roku wpływ na sytuację na rynku pracy, wzrost cen czy gospodarkę miała przede wszystkim wojna w Ukrainie oraz powolne wychodzenie z kryzysu wywołanego pandemią. Na koniec grudnia 2023 roku w województwie lubelskim zarejestrowanych było 57 386 osób bezrobotnych, to o 3 868 osób (tj. o 6,3%) mniej niż w grudniu 2022 roku. Fluktuację stanu bezrobocia rejestrowanego w województwie lubelskim na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat prezentuje wykres 2.

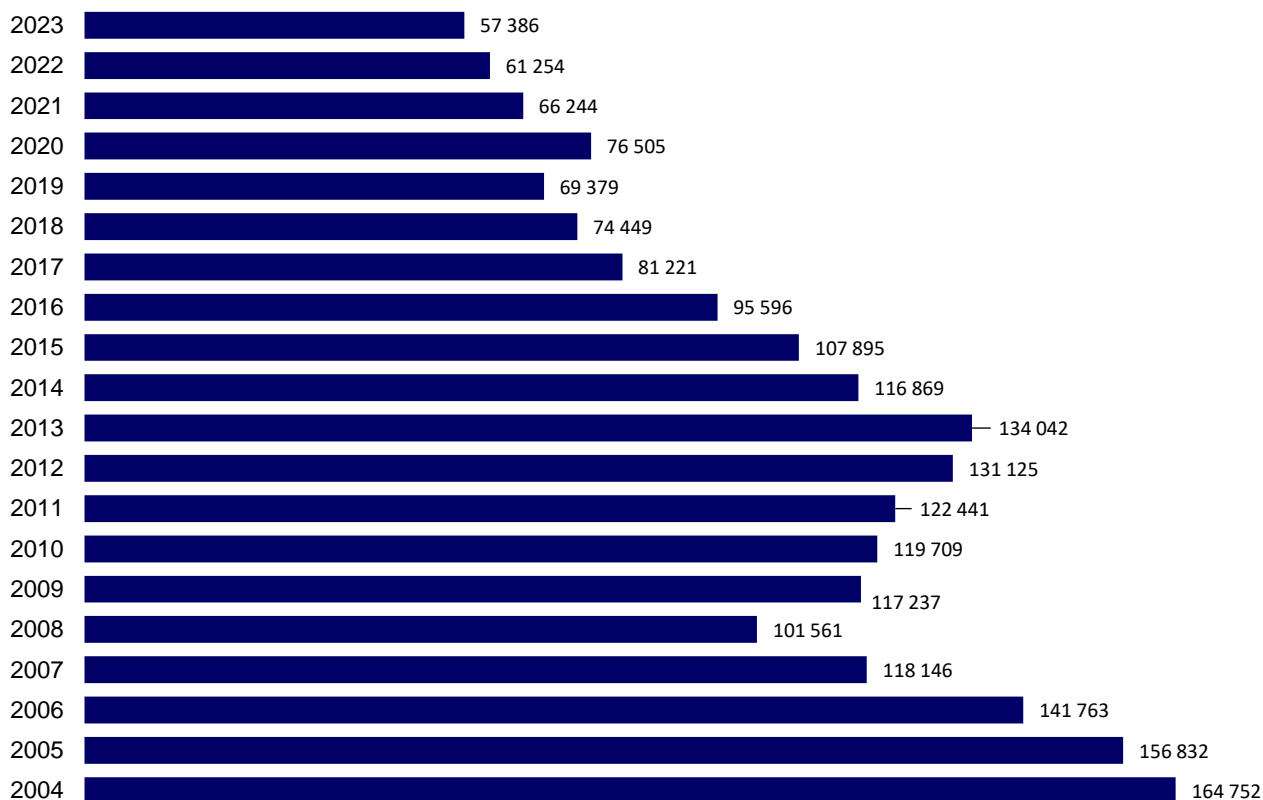
⁶ Urząd Statystyczny w Lublinie, Zmiany strukturalne ..., s. 10-11.

⁷ Tamże s. 12.

⁸ Oddział Okręgowy NBP w Lublinie, Sytuacja gospodarcza woj. lubelskiego, Nr 01 (1/24), Lublin 2024, s. 15-17.

⁹ Urząd Statystyczny w Lublinie, Koniunktura gospodarcza w województwie lubelskim – grudzień 2023 r., dostęp 15 kwietnia 2024 r.

Wykres 2. Bezrobocie rejestrowane w województwie lubelskim – stan na 31 grudnia w latach 2004-2023

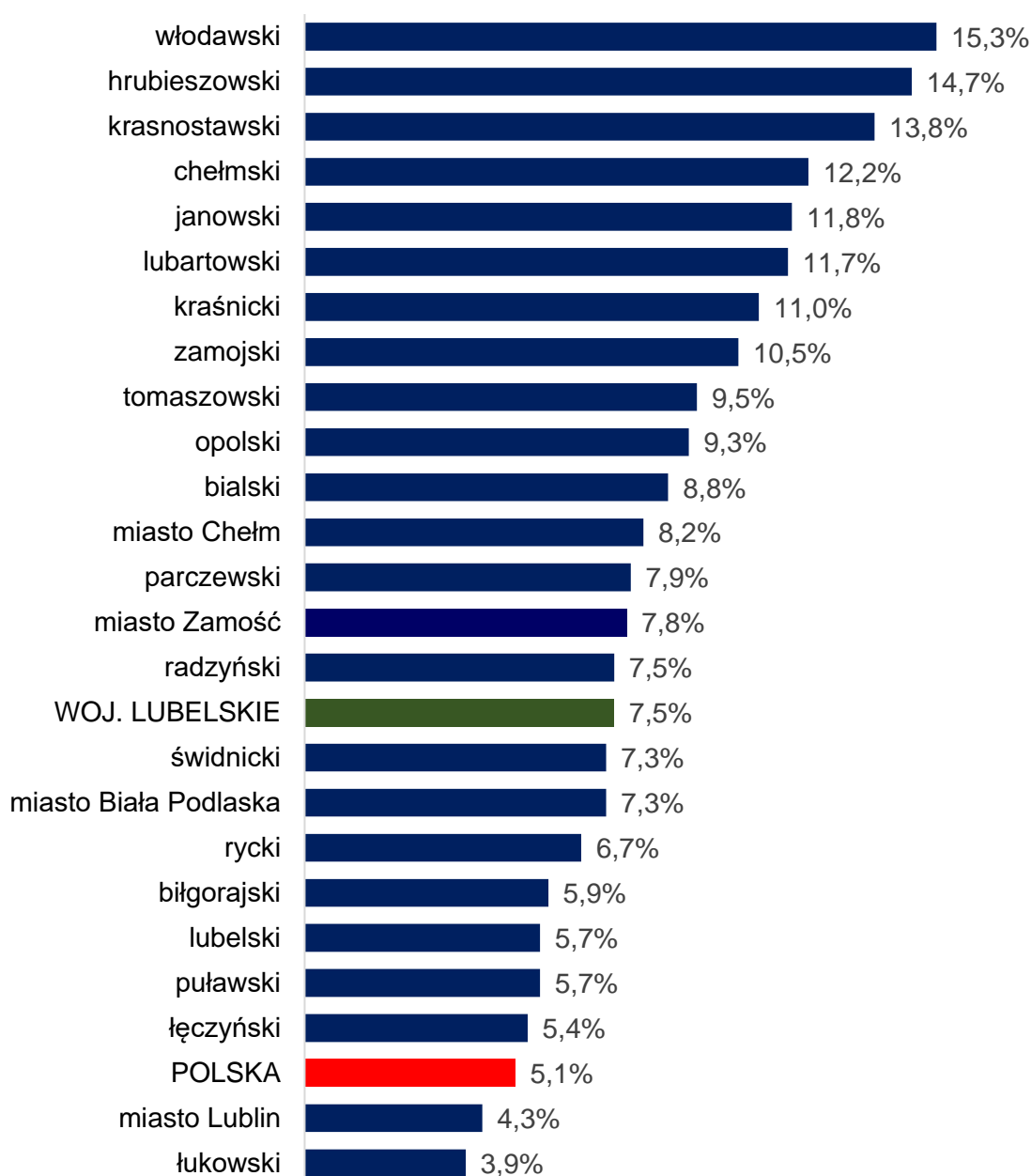
Źródło: Sprawozdanie MRiPS-01 „Sprawozdanie o rynku pracy”

O zmianach, jakie dokonały się na rynku pracy, świadczy także kształtowanie się udziału bezrobotnych w populacji aktywnych zawodowo, czyli stopa bezrobocia. Poziom tego wskaźnika jest ściśle związany z liczbą zarejestrowanych bezrobotnych. Jeżeli mamy do czynienia ze wzrostem liczby rejestrujących się osób, również stopa bezrobocia rośnie i odwrotnie. Na koniec 2023 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa lubelskiego w populacji ludności aktywnej zawodowo wyniósł 7,5% i był wyższy o 0,2 pkt. proc. niż w listopadzie 2023 roku, a w odniesieniu do analogicznego miesiąca 2022 roku był niższy o 0,6 pkt. proc. Województwo lubelskie pod względem wysokości stopy bezrobocia zajęło 4 miejsce w kraju (licząc od najwyższej wartości).

Podobnie jak w kraju, w województwie lubelskim również istniało duże zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia. Do powiatów o najniższej stopie bezrobocia¹⁰ należały powiaty: łukowski (3,9%), m. Lublin (4,3%) oraz łęczyński (5,4%). W najtrudniejszej sytuacji, gdzie stopa bezrobocia niezmiennie od lat jest najwyższa, były powiaty: włodawski (15,3%), hrubieszowski (14,7%) oraz krasnostawski (13,8%).

¹⁰ Dane dotyczą grudnia 2023 roku.

Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiatach województwa lubelskiego. Stan na 31 grudnia 2023 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, Bezrobocie rejestrowane w województwie lubelskim w 2023 r.

Ponad 84% zarejestrowanych bezrobotnych w województwie lubelskim stanowiły osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy.¹¹ 27 maja 2014 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2022 r., poz. 690, z późn. zm.), która na nowo zdefiniowała kategorie osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Osobom tym przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych.

¹¹ Należy podkreślić, iż jedna osoba może posiadać kilka ze statusów osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Do tej kategorii osób zaliczane są osoby do 30 roku życia, powyżej 50 roku życia, niepełnosprawne, korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej, posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia oraz długotrwale bezrobotne.

Największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne¹² (55,3%), do 30 roku życia (27,7%) oraz powyżej 50 roku życia (23,8%).

Od lat problemem w województwie lubelskim jest znaczna ilość osób bezrobotnych pozostających bez pracy długotrwale. Na koniec grudnia 2023 roku w województwie lubelskim zarejestrowanych było 31 755 osób długotrwale bezrobotnych, tj. 55,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (rok wcześniej stanowili 58,2%). Wśród długotrwale bezrobotnych: 28,2% to osoby posiadające krótki (do 1 roku) staż pracy; 26,4% to osoby w wieku od 35 do 44 lat; 26,8% posiadający wykształcenie gimnazjalne/podstawowe i niższe. W tym miejscu należy dodać, iż województwo lubelskie w 2023 roku było województwem z najwyższym udziałem osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych, wśród wszystkich województw w kraju.

Wojewódzki rynek pracy w 2023 roku borykał się nie tylko z problemem długotrwałego bezrobocia, ale również ze znacznym udziałem osób młodych bezrobotnych (do 30 roku życia) w ogólnej liczbie bezrobotnych. Od kilku lat województwo lubelskie utrzymuje najwyższą lokatę wśród wszystkich województw w kraju pod względem udziału osób do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych. Na koniec grudnia 2023 roku w powiatowych urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było 15 905 osób bezrobotnych do 30 roku życia, tj. 27,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (rok wcześniej w grudniu 2022 roku stanowili 27,7% - 16 950 osób). Jednocześnie w województwie lubelskim mamy do czynienia z dużym przestrzennym zróżnicowaniem bezrobocia młodych (do 30 roku życia) w ogólnej liczbie bezrobotnych. Największy udział bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych na koniec 2023 roku odnotowano w powiecie janowskim (37,5%), biłgorajskim (36,7%) oraz łukowskim (36,2%). Natomiast najniższy udział młodych bezrobotnych w miastach na prawach powiatu: m. Zamość (17,5%), m. Biała Podlaska (18,6%) oraz m. Chełm (19,7%).

¹² Oznacza to bezrobotnych pozostających w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Płynność i sezonowość bezrobocia

Wielkość bezrobocia na koniec okresu sprawozdawczego zależy od liczby osób bezrobotnych, które napływają do rejestrów powiatowych urzędów pracy, ale także od tych, którzy z tych ewidencji zostali wyłączeni. Gdy napływ osób do bezrobocia przewyższa odpływ z rejestrów, mamy wtedy do czynienia z jego wzrostem, natomiast w sytuacji odwrotnej ze zmniejszaniem się bezrobocia.

W 2023 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowane zostały 82 453 osoby bezrobotne (napływ), tj. o 6 107 osób mniej (o 6,9%) niż w 2022 roku.

Przez lata niekorzystną tendencją zarówno wojewódzkiego, jak i krajowego bezrobocia, był sukcesywny wzrost liczby „powrotów do ewidencji”. W latach 2017-2023 udział rejestrujących się po raz kolejny ulegał wahaniom. Mianowicie w 2017 roku omawiany udział zmalał i ukształtował się na poziomie 82,4%, a w 2018 roku wzrósł do 83,2%. Lata 2019 i 2020 przyniosły ponowny spadek omawianego udziału (odpowiednio: 82,6% oraz 80,6%). Natomiast w 2021 roku udział ponownych rejestracji nieznacznie wzrósł do poziomu 81%, by w 2022 roku ulec obniżeniu do poziomu 78,6%. Rok 2023 przyniósł natomiast niewielki wzrost odsetka ponownych rejestracji - do poziomu 79,1%.

W 2023 roku z powiatowych urzędów pracy województwa lubelskiego wyrejestrowano łącznie 86 321 osób bezrobotnych. Podjęcie pracy przez 43 219 osób było najczęstszą przyczyną opuszczenia rejestrów przez bezrobotnych, co stanowiło 50,1% ogółu wyłączonych. Obok podejmowania zatrudnienia, drugą najczęstszą przyczyną wyłączenia z rejestru bezrobotnych było niepotwierdzenie gotowości do pracy (w 2023 roku – 15 368 osób). Liczbę podjęć pracy w 2022 r. oraz w poszczególnych kwartałach 2023 roku ilustruje tabela 1.

Tabela 1. Podjęcia pracy w województwie lubelskim

Wyszczególnienie		2022 r.	2023 r.				Razem
			I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	
Podjęcia pracy		47 787	10 359	10 996	11 532	10 332	43 219
z tego	niesubsydiowanej	39 144	8 610	8 748	9 413	8 263	35 034
	w tym pracy sezonowej	34	1	7	5	3	16
	subsydiowanej	8 643	1 749	2 248	2 119	2 069	8 185
	z prac interwencyjnych	2 293	546	549	512	284	1 891
	robot publicznych	1 021	278	307	275	117	977
	podjęcie działalności gospodarczej	1 952	335	567	523	648	2 073

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-01 „Sprawozdanie o rynku pracy”

Analizując dane przedstawione w tabeli 1 zauważyć można, iż największe możliwości na znalezienie zatrudnienia mieli bezrobotni w III kwartale 2023 roku.

Z danych przytoczonych w tym rozdziale wynika, iż od 2014 do 2019 roku mieliśmy do czynienia z systematycznym spadkiem liczby osób bezrobotnych i poprawą sytuacji na rynku pracy. W 2020 roku ogólnosiwiatowa pandemia COVID-19 niestety przerwała pozytywny efekt zmian społeczno-gospodarczych. Dotychczasowa sezonowość rynku pracy, która była odzwierciedlona w statystykach dotyczących liczby osób będących bez zatrudnienia i ożywienie, które następowało wraz z nadejściem wiosny w rolnictwie, budownictwie, czy turystyce, wiązało się ze zwiększoną liczbą wyłączeń z ewidencji oraz ofert pracy. Dane potwierdzają, że w 2020 roku została ona zachwiana przez pandemię. Dodać tu należy, że ich analiza pokazuje, iż rosnące bezrobocie wywołane pandemią nie jest efektem licznych rejestracji, lecz brakiem odpływu (brak ofert pracy). Wzrost bezrobocia spowodowany był przede wszystkim zatrzymanym odpływem osób bezrobotnych z rejestrów. Suma odpływu z bezrobocia dla 2020 r. wynosiła 79 309, co stanowiło 73% odpływu z 2019 r. (108 653). Suma napływu w 2020 r. to 86 435, co stanowi 83% napływu z roku 2019 (103 583). Warto podkreślić, że w każdym miesiącu 2020 r. napływ osób bezrobotnych do rejestrów (spowodowany przede wszystkim utratą zatrudnienia) był mniejszy niż miało to miejsce rok wcześniej.

Jednak od 2021 roku, pomimo dalszych trudności związanych z pandemią i wojną na terenie Ukrainy, odnotowujemy w województwie poprawę sytuacji na rynku pracy, jak również w gospodarce. Na koniec 2023 roku w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było o 6,3% mniej bezrobotnych niż w 2022 roku. Nadal istotnym problemem, który dodatkowo pogłębia skutki pandemii, są stosunkowo duże odsetki osób długotrwale bezrobotnych oraz do 30 roku życia w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych. Z tego względu grupy te wymagają specjalnego wsparcia mającego na celu aktywizację zawodową.

Aktywizacja bezrobotnych

Zmiany, które zaszły na rynku pracy przez ostatnie 20 lat dotyczyły również ewolucji metod i środków zaangażowanych w walkę z bezrobociem. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadziła gruntowne zmiany. Przede wszystkim położono nacisk na szeroko pojętą aktywizację osób pozostających bez zatrudnienia oraz ograniczono okres wypłacania zasiłku.

W 2023 roku Publiczne Służby Zatrudnienia działały w oparciu o znowelizowaną ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zmiany przepisów, które weszły w życie 27 maja 2014 roku, wprowadziły nowe instrumenty wsparcia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, zarówno będących powyżej 50 roku życia, jak i młodych do 30 roku życia. Również pracodawcom pozwalają na obniżenie kosztów pracy dzięki dofinansowaniu zatrudniania bezrobotnych. Realizowane przez powiatowe urzędy pracy działania aktywizujące osoby bezrobotne były ważnym aspektem zwalczania bezrobocia w województwie lubelskim i zaspokajania potrzeb pracodawców.

W związku z tym osoby pozostające bez zatrudnienia, jak i pracodawcy mogli skorzystać z szerokiej gamy istniejących instrumentów rynku pracy. Do kategorii tego rodzaju instrumentów należy zaliczyć:

- ✓ prace interwencyjne;
- ✓ roboty publiczne;

- ✓ staże;
- ✓ szkolenia;
- ✓ pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej lub utworzenie miejsca pracy dla bezrobotnego;
- ✓ bony: stażowe, szkoleniowe, zatrudnieniowe, na zasiedlenie;
- ✓ refundacje kosztów poniesionych na ubezpieczenie społeczne za bezrobotnych do 30 roku życia, którzy podejmują zatrudnienie po raz pierwszy w życiu;
- ✓ dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia;
- ✓ „granty” na utworzenie stanowiska pracy w formie telepracy;
- ✓ świadczenia aktywizacyjne za zatrudnienie rodzica powracającego na rynek pracy;
- ✓ Krajowy Fundusz Szkoleniowy, który wspomaga przekwalifikowanie lub aktualizację wiedzy i umiejętności osób pracujących (szczegółowe informacje dotyczące KFS umieszczone są w dalszej części dokumentu).

Pomimo wielu trudności jakie odczuwa gospodarka po pandemii, powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego w 2023 roku podejmowały się realizowania polityki zatrudnienia, by jak najtrafniej dopasować działania do zgłaszanych potrzeb, czy to pracodawców, czy bezrobotnych.

Prace interwencyjne to zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę zawsze na podstawie umowy o pracę, zawartej między pracodawcą a powiatowym urzędem pracy. Prace interwencyjne mogą być organizowane na każdym stanowisku, zarówno dla pracy umysłowej, jak i fizycznej. Okres refundacji kosztów w ramach prac interwencyjnych jest różny (może być do 6 miesięcy, do 12 miesięcy, do 18 miesięcy, do 24 miesięcy lub do 4 lat).

W 2023 roku w ramach prac interwencyjnych zatrudnionych zostało 1 891 osób bezrobotnych, to o 402 osoby mniej niż w 2022 roku. Spośród tych osób 1 080 to kobiety, 1 062 bezrobotnych było mieszkańcami wsi; 595 osób to osoby młode do 30 roku życia; 273 osoby to bezrobotni powyżej 50 roku życia oraz 379 długotrwale bezrobotnych.

Roboty publiczne to zatrudnienie bezrobotnego nie dłużej niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty (z wyłączeniem prac organizowanych w urzędach pracy), gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te były finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków. Od lat większość skierowanych przez administrację do pracy w tej formie aktywności zawodowej stanowili mężczyźni, jednak w 2023 roku, podobnie jak w 2022 roku, z tej formy aktywizacji skorzystało więcej kobiet.

W 2023 roku z tej formy aktywizacji skorzystało 1 977 osób bezrobotnych, z czego 554 to kobiety. W odniesieniu do 2022 roku mniej o 44 osoby. Wśród tej grupy 180 osób to bezrobotni do 30 roku życia, a 285 bezrobotnych to osoby powyżej 50 roku życia. 697

bezrobotnych zatrudnionych w ramach robót publicznych było mieszkańcami wsi, a 234 osoby miały status długotrwale bezrobotnych.

Staż to nabywanie przez osobę bezrobotną umiejętności praktycznych do wykonywania pracy, poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy, bez nawiązywania stosunku pracy między pracodawcą a skierowaną na staż osobą bezrobotną. Długość trwania stażu to okres nieprzekraczający 6 miesięcy, a w przypadku bezrobotnych do 30 roku życia do 12 miesięcy.

W 2023 roku w województwie lubelskim z ewidencji bezrobotnych wyłączonych zostało 8 571 osób bezrobotnych, które rozpoczęły staż. Jest to o 798 osób mniej niż w 2022 roku.

Z powyższego instrumentu skorzystało 4 499 bezrobotnych zamieszkałych na wsi, 4 057 osób do 30 roku życia, 739 osób powyżej 50 roku życia oraz 2 616 osób długotrwale bezrobotnych.

Szkolenia organizowane przez urzędy pracy adresowane do bezrobotnych stanowiły istotną formę pomocy zarówno dla osób szukających pracy, jak i pracodawców, gdy na rynku brakowało fachowców o poszukiwanych kwalifikacjach. Ta forma pomocy miała na celu podwyższenie jakości zasobów siły roboczej, i co się z tym wiąże, rozwój gospodarczy regionu. Dodatkowo szkolenia zwiększały konkurencyjność na rynku pracy i mobilizowały do podejmowania działań niezbędnych do zdobycia zatrudnienia.

W 2023 roku dzięki powiatowym urządzeniom pracy szkolenia rozpoczęło 2 601 osób bezrobotnych, z czego 33,3% to kobiety. Wśród tej grupy 1 312 osób to bezrobotni do 30 r. ż., 184 osoby bezrobotne to osoby powyżej 50 r. ż., 1 552 osoby to mieszkańcy wsi, a 624 osoby to długotrwale bezrobotni.

Prace społecznie użyteczne to instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które korzystają jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Prace te mogły być wykonywane do 10 godzin tygodniowo na terenie gminy, w której bezrobotny zamieszkiwał lub przebywał. Z tego instrumentu w 2023 roku w województwie lubelskim skorzystało 525 osób bezrobotnych, wobec 559 osób w 2022 roku. Kobiety aktywizowane w ramach prac społecznie użytecznych stanowiły 54,1% wszystkich korzystających z tego instrumentu. Wśród osób będących na ww. pracach: 448 osób to długotrwale bezrobotni, 303 osoby mieszkały na wsi, 231 osób bezrobotnych miało ukończone 50 lat, a 29 bezrobotnych nie ukończyło 30 roku życia.

Przygotowanie zawodowe dorosłych to instrument aktywizacji zawodowej, który odbywał się w formie praktycznej nauki zawodu ~~dorosłych~~ lub przyuczenia do pracy osób dorosłych. Realizowany był bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończony egzaminem. W województwie lubelskim w 2023 roku, podobnie jak w ostatnich siedmiu latach, żaden bezrobotny nie rozpoczął tej formy aktywizacji.

Ze środków Funduszu Pracy mogły być również finansowane **pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej** oraz **pożyczki na utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego**. Środki finansowe z tytułu pożyczki na założenie działalności gospodarczej były wypłacane przez pośrednika finansowego, na podstawie harmonogramu, po zarejestrowaniu przez pożyczkobiorcę działalności gospodarczej. Pożyczka ta udzielana była na podstawie umowy, na wniosek osoby, po przedstawieniu opisu i kosztorysu planowanej

działalności gospodarczej, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 20-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia. Natomiast pożyczka na utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego była udzielana na podstawie umowy, na wniosek podmiotu, po przedstawieniu kosztorysu dotyczącego tworzonego stanowiska pracy, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia.

W 2023 roku w województwie lubelskim, dzięki wsparciu finansowemu z powiatowych urzędów pracy, działalność gospodarczą rozpoczęło 2 073 bezrobotnych, to o 121 osób więcej niż w 2022 roku. Z danych statystycznych jasno wynika, iż częściej własną firmę zakładali bezrobotni mężczyźni (57,8%), osoby młode do 30 roku życia (976 osób założyło w 2023 roku działalność), czy zamieszkali na wsi (1 061 osób bezrobotnych). Powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego z rejestrów bezrobotnych wyłączyły 80 osób powyżej 50 roku życia i 392 długotrwale bezrobotnych, którzy również założyli działalność gospodarczą.

Po zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w 2014 roku, pojawiły się nowe instrumenty wsparcia dla osób bezrobotnych, zarówno młodych do 30 roku życia, jak i osób w wieku 50+, a pracodawcom umożliwiono obniżenia kosztów pracy poprzez dofinansowanie zatrudniania tych osób. Dla każdej z tych grup przygotowano specjalne rozwiązania dopasowane do indywidualnych potrzeb. Dodatkowe instrumenty, które adresowane były tylko do osób bezrobotnych do 30 roku życia to: **bon szkoleniowy, bon stażowy, bon zatrudnieniowy i bon na zasiedlenie.**

W ramach **bonu szkoleniowego** bezrobotnemu do 30 roku życia starosta finansował koszty do wysokości 100% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, a bezrobotny pokrywał koszty przekraczające ten limit. Przyznanie i realizacja bonu szkoleniowego następowała na podstawie uprawdopodobnienia przez bezrobotnego podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.

W 2023 roku w województwie lubelskim 349 osób bezrobotnych, które nie ukończyły 30 roku życia, rozpoczęło szkolenie w ramach bonu szkoleniowego. Spośród nich 249 osób bezrobotnych mieszkało na wsi, a 42 osoby były długotrwale bezrobotne. W 2022 roku z tej formy aktywizacji skorzystało 426 młodych bezrobotnych.

Na wniosek bezrobotnego do 30 roku życia starosta mógł przyznać **bon stażowy** stanowiący gwarancję skierowania do odbycia stażu u pracodawcy wskazanego przez bezrobotnego na okres 6 miesięcy, o ile pracodawca zobowiązał się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu przez okres 6 miesięcy. Staż realizowany w ramach bonu stażowego podlegał zasadom i ustaleniom dotychczas stosowanym do stażu odbywanego na podstawie art. 53 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W trakcie całego 2023 roku, tak jak i w 2022 roku, z ewidencji bezrobotnych nie wyłączono żadnej osoby do 30 roku życia, która rozpoczęła staż w ramach bonu stażowego.

Bon zatrudnieniowy stanowił dla pracodawcy gwarancję refundacji części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem bezrobotnego do 30 roku życia, któremu powiatowy urząd pracy przyznał bon. Termin ważności bonu zatrudnieniowego określał starosta. Realizacja bonu zatrudnieniowego

następowała na podstawie umowy zawieranej przez starostę z pracodawcą. W 2023 roku w ramach bonu zatrudnieniowego 22 osoby bezrobotne podjęły pracę, z tego 14 kobiet.

Bezrobotnemu do 30 roku życia starosta, na podstawie umowy, mógł przyznać **bon na zasiedlenie** w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 200% przeciętnego wynagrodzenia za pracę w związku z podjęciem przez niego poza miejscem dotychczasowego zamieszkania zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. Środki przyznane w ramach tego bonu przeznaczone były na pokrycie kosztów zamieszkania.

W województwie lubelskim w 2023 roku bon na zasiedlenie otrzymało 1 260 bezrobotnych do 30 roku życia, w tym 652 kobiety. Natomiast działalność gospodarczą w ramach bonu na zasiedlenie rozpoczęło 18 młodych bezrobotnych, z czego 38,9% stanowiły kobiety.

Jak już wcześniej wspomniano nowe przepisy dały możliwość obniżenia kosztów pracy dla pracodawców poprzez dofinansowanie zatrudniania osób młodych do 30 roku życia i bezrobotnych mających powyżej 50 lat.

Innym możliwym wsparciem dla pracodawcy, zgodnie z artykułem 60c *ustawy o promocji...* była refundacja pracodawcy kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenie społeczne należne od pracodawcy za skierowanych do pracy bezrobotnych do 30 roku życia, którzy podejmowali zatrudnienie po raz pierwszy w życiu. Wówczas refundacja kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenia społeczne przysługiwała przez okres 12 miesięcy w kwocie określonej w umowie, nie wyższej jednak niż połowa minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie obowiązującego w dniu zawarcia umowy, za każdego zatrudnionego bezrobotnego. Pracodawca był obowiązany do dalszego zatrudnienia skierowanego bezrobotnego przez okres 6 miesięcy po zakończeniu okresu refundacji kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenia społeczne. Ten instrument aktywizacji zawodowej nie cieszył się popularnością wśród pracodawców. W 2023 roku żadna osoba bezrobotna nie podjęła pracy subsydiowanej w ramach refundacji składek na ubezpieczenie społeczne.

Starosta mógł na podstawie zawartej umowy, przyznać pracodawcy dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia. Dofinansowanie takie było możliwe przez okres 12 lub 24 miesięcy. Pracodawca zatrudniając bezrobotnego, który ukończył 50 lat, a nie ukończył 60 lat otrzymał dofinansowanie przez 12 miesięcy pod warunkiem dalszego zatrudnienia skierowanego bezrobotnego po upływie okresu dofinansowania wynagrodzenia przez 6 miesięcy.

Natomiast jeżeli pracodawca zatrudnił bezrobotnego, który ukończył 60 lat otrzymał dofinansowanie wynagrodzenia przez 24 miesiące. W tym przypadku przedsiębiorca był obowiązany do dalszego zatrudnienia skierowanego bezrobotnego po upływie okresu przysługiwania dofinansowania wynagrodzenia przez okres 12 miesięcy.

Powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego, w 2023 roku wykazały w statystykach dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia 77 osobom bezrobotnym, z czego 33 to kobiety.

Kolejny instrument wsparcia to „grant” na utworzenie stanowiska pracy w formie telepracy dla skierowanego bezrobotnego rodzica powracającego na rynek pracy i posiadającego co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat lub bezrobotnego sprawującego opiekę nad osobą

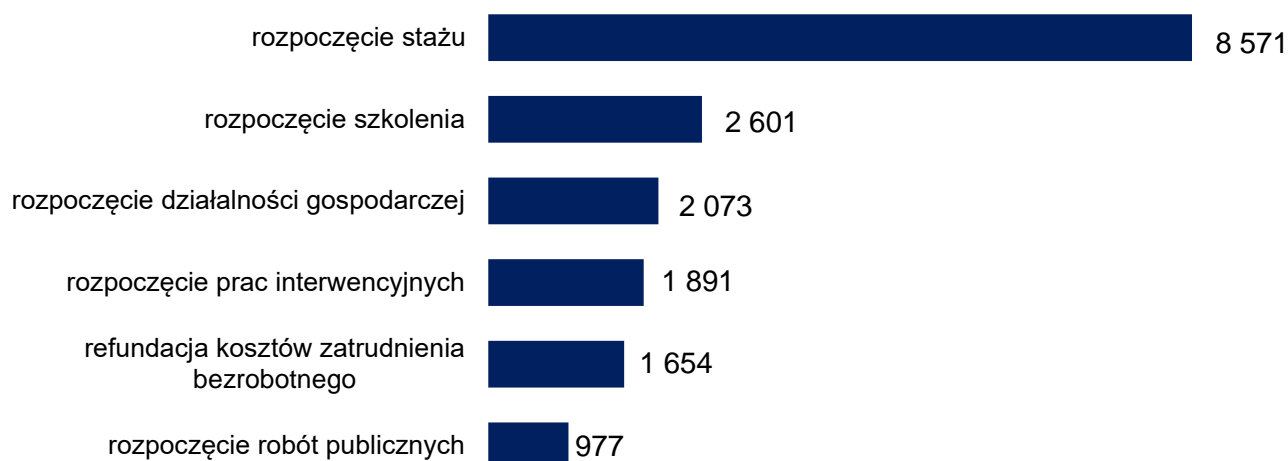
zależną, który w okresie 3 lat przed rejestracją w urzędzie pracy zrezygnował z zatrudnienia z uwagi na konieczność wychowywania dziecka lub opieki nad osobą zależną. Grant przysługiwał w kwocie określonej w umowie zawartej ze starostą, nie wyższej jednak niż 6-krotność minimalnego wynagrodzenia za pracę. W tym przypadku pracodawca, czy też przedsiębiorca obowiązany był do utrzymania zatrudnienia skierowanego bezrobotnego przez 12 miesięcy w pełnym wymiarze czasu pracy lub przez 18 miesięcy w połowie wymiaru czasu pracy. W 2023 roku, podobnie jak w latach 2016-2022, żaden bezrobotny nie został zatrudniony w ramach grantu na telepracę.

Inną formą aktywizacji bezrobotnego rodzica powracającego na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka było świadczenie aktywizacyjne. Zainteresowany pracodawca mógł, na podstawie umowy ze starostą przyznać świadczenie aktywizacyjne za zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego bezrobotnego rodzica powracającego na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka lub bezrobotnego sprawującego opiekę nad osobą zależną. Tutaj, podobnie jak w przypadku „grantu”, świadczenie przyznawane było na okres 12 lub 18 miesięcy. Świadczenie aktywizacyjne wypłacane było przez 12 miesięcy w wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia pod warunkiem utrzymania dalszego zatrudnienia skierowanego bezrobotnego przez okres 6 miesięcy po upływie okresu przysługiwania świadczenia aktywizacyjnego. Przez 18 miesięcy wypłacane świadczenie było w wysokości 1/3 minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę za skierowanego bezrobotnego, pod warunkiem utrzymania dalszego zatrudnienia bezrobotnego przez 9 miesięcy po upływie okresu przysługiwania świadczenia aktywizacyjnego. Z danych statystycznych za 2023 rok wynika, że w omawianym czasie żaden bezrobotny nie został zatrudniony w ramach świadczenia aktywizacyjnego.

Pomocą finansową udzielaną pracodawcom przez powiatowe urzędy pracy była refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy i zatrudnienie na tym stanowisku skierowanego bezrobotnego. Taką refundację otrzymał podmiot, jeżeli zobowiązał się do zatrudnienia na wyposażonym lub doposażonym stanowisku w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego bezrobotnego przez okres 24 miesięcy oraz do utrzymania w tym czasie stanowiska pracy utworzonego w związku z przyznaną refundacją. Zatrudnienie osoby bezrobotnej w tym przypadku możliwe było dopiero, gdy został pozytywnie rozpatrzony przez urząd wniosek, podpisana umowa z urzędem dotycząca warunków refundacji oraz dokonane zostały wszystkie zakupy.

Jak wynika z analizy danych, w województwie lubelskim, w 2023 roku dokonano refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego za 1 654 osoby bezrobotne, z czego 661 to kobiety. W porównaniu z 2022 rokiem jest to o 113 osób mniej.

Wykres 4. Najliczniejsze formy aktywizacji w województwie lubelskim w 2023 roku

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-01 „Sprawozdanie o rynku pracy”

Potwierdzeniem długotrwałego i powolnego wychodzenia z trudności, z jakimi borykały się zakłady pracy po restrykcjach związanych z pandemią Covid-19 oraz perturbacjami wywołanymi konfliktem w Ukrainie, są dane dotyczące osób zwolnionych w 2023 roku. Z winy zakładu, pracę w województwie lubelskim w 2023 roku utraciły 184 osoby (tj. o 399 osób mniej niż w roku 2022). Zwolnień grupowych w 2023 roku dokonały zakłady pracy należące do sektora prywatnego.

Natomiast na koniec 2023 roku w rejestrach urzędów pracy pozostawały 1 853 osoby, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących pracodawcy, w tym 54,2% to kobiety. Stanowili oni 3,2% w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych (w roku wcześniejszym również 3,2%).

Poprawę sytuacji odnośnie miejsc pracy potwierdził też monitoring zwolnień grupowych. W 2023 roku zgodnie z ustawą z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U. z 2018 r. poz. 1969 z późn. zm.) zgłoszono do zwolnienia 471 osób, a zwolniono 184 osoby. Dla porównania od stycznia do grudnia 2022 roku w województwie lubelskim zgłoszono do zwolnienia 706 osób, zwolniono 583 osoby.

W celu umożliwienia podjęcia zatrudnienia przez osoby pozostające bez pracy przeprowadzana jest ich aktywizacja. Przepisy o promocji zatrudnienia przewidują różne formy aktywizacji zawodowej, w ramach której przewidziana jest motywacja finansowa dla bezrobotnych i pracodawców, np. staże, stypendia, bony szkoleniowe, prace interwencyjne, świadczenia aktywizacyjne. Powiatowe urzędy pracy oferują również pomoc w przekwalifikowaniu się osobom bezrobotnym.

Zapotrzebowanie na pracowników

Zmiany liczby ofert pracy jakimi dysponowały powiatowe urzędy pracy miały wyraźnie sezonowy charakter i ulegały corocznym wahaniom. W 2023 roku odnotowano spadek liczby oferowanych przez pracodawców za pośrednictwem PUP wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej o 7% (tj. o 3 451 ofert mniej - w 2023 roku pracodawcy zgłoszili 46 043 oferty wobec 49 494 ofert zgłoszonych w 2022 roku) w odniesieniu do 2022 roku. Zdecydowana

większość z nich pochodziła z sektora prywatnego, stanowiąc 79,7% wszystkich ofert, pozostających w dyspozycji administracji pracy.

Analiza ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy w województwie lubelskim wykazała, że nie pokrywały one zapotrzebowania wynikającego z napływu osób bezrobotnych.

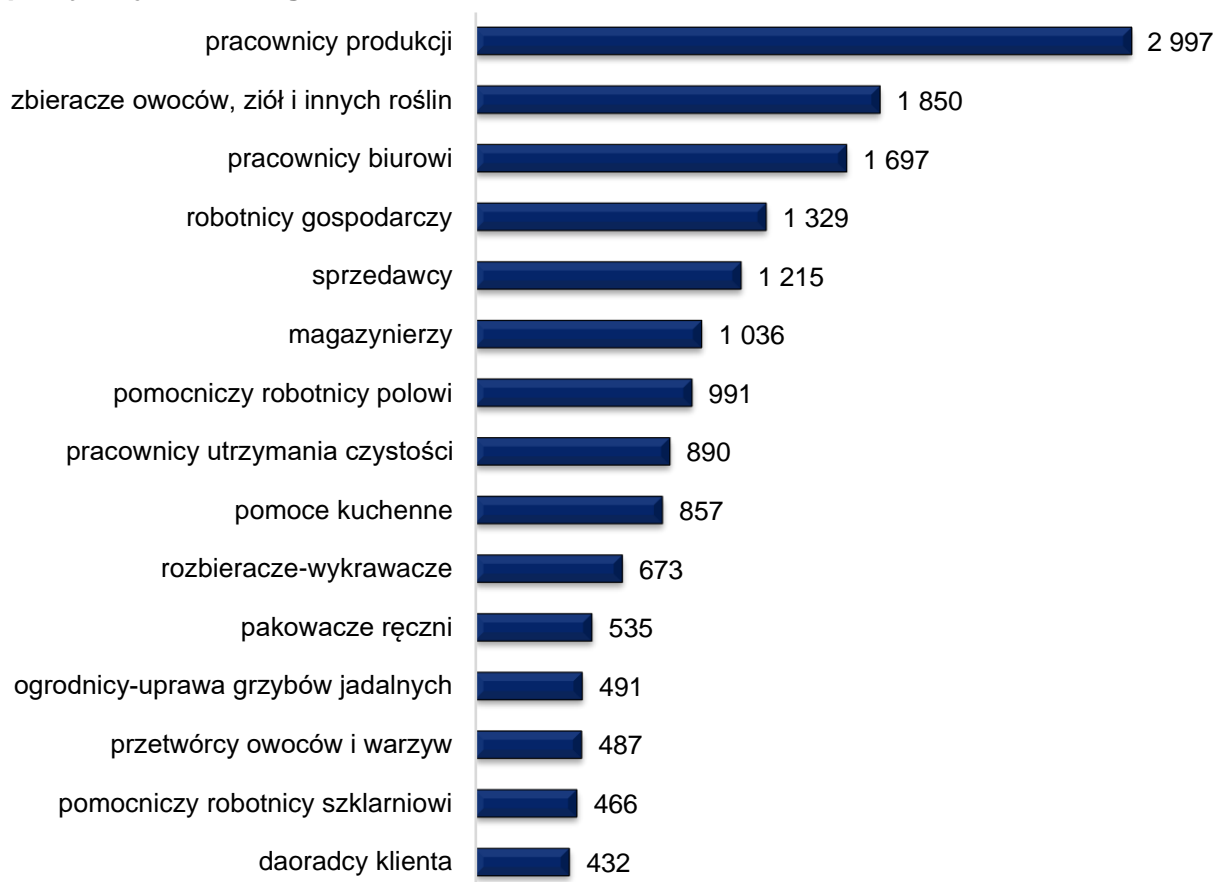
W celu zwiększenia zatrudnienia osób bezrobotnych Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie rokrocznie aktualizuje Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia (RPD), który określa priorytetowe kierunki związane z zatrudnieniem oraz grupy wymagające wsparcia, a także koordynuje regionalną politykę rynku pracy poprzez wskazanie najistotniejszych działań, które podejmowane są w województwie w tym obszarze. Szczegółowe informacje dotyczące RPD zamieszczone zostały w rozdziale 8.

Tabela 2. Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej

Rok/kwartał	Liczba ofert pracy		Liczba ofert pracy do pracy subsydiowanej	Liczba ofert dla niepełnosprawnych	Liczba ofert dla osób do 12 m-cy od ukończenia nauki	Liczba ofert z sektora prywatnego	Liczba ofert z sektora publicznego
	Ogółem	Wzrost/spadek					
2023	46 043	-3 451	14 639	949	63	36 698	9 345
I kwartał	12 407	+2 925	4 831	197	18	8 968	3 439
II kwartał	12 104	-303	3 699	290	14	10 206	1 898
III kwartał	12 507	+403	3 722	243	22	9 895	2 612
IV kwartał	9 025	-3 482	2 387	219	9	7 629	1 396

Dane statystyczne przesłane przez powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego pokazały, że w 2023 roku pracodawcy chcieli zatrudnić przede wszystkim: pracowników produkcji (2 997 ofert zgłoszonych w 2023 roku), zbieraczy owoców, ziół i innych roślin (1 850 ofert), pracowników biurowych (1 697 ofert), robotników gospodarczych (1 329 ofert), sprzedawców (1 215 ofert), magazynierów (1 036 ofert), pomocniczych robotników polowych (991 ofert), pracowników utrzymania czystości (890 ofert), pomoce kuchenne (857 ofert) oraz rozbieraczy-wykrawaczy (673 oferty) i pakowaczy ręcznych (535 ofert).

Wykres 5. Zapotrzebowanie na pracowników zgłoszone do powiatowych urzędów pracy woj. lubelskiego w 2023 roku

Źródło: Sprawozdanie Załącznik nr 1 do MRiPS-01 „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności”

Przystąpienie Polski do jednolitego rynku (single market) przyczyniło się do otwarcia zagranicznych rynków pracy i dało możliwość podjęcia pracy Polakom poza krajem zamieszkania. By wspierać i umożliwić swobodny przepływ pracowników między krajami Unii powołana została **Europejska Sieć Pośrednictwa Pracy, zwana EURES**. W 2023 roku do doradców w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Lublinie wpłynęło 376 ofert pracy na ogólną liczbę 1 656 stanowisk dla Polaków poszukujących pracy za granicą. 119 spośród tych ofert, to propozycje zatrudnienia w Niemczech. Liczba ta stanowiła 31,6% wszystkich ofert pracy zarejestrowanych w wojewódzkich urzędach pracy. Na drugim miejscu uplasowały się jednak oferty zatrudnienia z Norwegii. Do realizacji przyjęto ich 47, co stanowiło prawie 12,5% ofert pracy zarejestrowanych w wojewódzkich urzędach pracy.

W omawianym czasie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie otrzymał oferty zatrudnienia za granicą w następujących zawodach (skierowane zarówno do kobiet jak i mężczyzn):

Austria: piekarz, cukiernik, technolog żywności, szef kuchni, kucharz, kelner, pomoc kuchenna, personel sprzątający, specjalista ds. produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych;

Belgia: technik półprzewodników, technik konserwator, inżynier jakości, analityk zamówień i zestawów serwisowych, specjalista do spraw procesów i systemów finansowych, inżynier w dziale rozwoju, projektant oprogramowania wbudowanego, inżynier systemów wizyjnych, inżynier rozwoju oprogramowania, analityk kosztów, technik testowania koncepcji innowacji, dealer w dziale kupna i sprzedaży, operator CNC, inżynier projektant kombajnów, inżynier

walidacji systemów elektrycznych i elektronicznych, spawacz, kierownik jakości przemysłu motoryzacyjnego, technik dentystyczny;

Czechy: technik wsparcia i rozwoju, przedstawiciel handlowy;

Dania: pizzerman, szef kuchni, rzeźnik;

Estonia: technolog, pracownik leśny, monter rur na statku, konstruktor kadłubów statków, manager projektu, dekarz, mistrz doku, inżynier projektant 3D, ślusarz okrętowy, mechanik okrętowy, specjalista do spraw budowy statków, obsługa przecinarki gazowej, monter rurociągów okrętowych, specjalista EPR, pracownik budowlany, spawacz TIG, MIG, MAG, elektryk, murarz, hydraulik, trener kursów turystycznych, technolog konstrukcji metalowych, zbrojarz/betoniarz;

Finlandia: spawacz, monter, zbiór truskawek, trener jazdy figurowej na lodzie, pracownik produkcyjny, blacharz, operator CNC, pracownik rolny, starszy naukowiec metabolizmu leków, specjalista do spraw rozwoju i innowacji, pielęgniarka;

Francja: zbiór i pakowanie szparagów, kierowca samochodu ciężarowego, zbiór jabłek, przycinanie jabłoni;

Hiszpania: mechanik konserwator, inżynier mechanik przemysłowy, operator centrum obróbczego, animator czasu wolnego;

Holandia: uprawa sadzonek roślin doniczkowych, sprzątanie kempingu, sprzątanie ośrodka rekreacyjnego, pracownik produkcyjny, pracownik hotelowy, kucharz, kelner, pomoc kuchenna, szef kuchni, obróbka i zbiór ziół, obsługa baru, spawacz, pakowanie kwiatów i warzyw, zbiór owoców i warzyw, inżynier serwisu, uprawa kwiatów w szklarni, technik serwisu, monter konstrukcji stalowych, opiekun dziecięcy w placówce opiekuńczej, nauczyciel wczesnoszkolny, opiekun w przedszkolu, chef de partie, betoniarz, przycinanie drzew owocowych, kapitan żeglugi śródlądowej, weterynarz, brygadzysta transportowy, pracownik obsługi gości hotelowych, pokojówka, montażysta;

Irlandia: operator wycinarki plazmowej, inżynier mechanik, spawacz, inżynier elektryk, operator CNC, betoniarz, szef kuchni, operator produkcji w piekarni;

Łotwa: spawacz, obsługa klienta, inżynier ds. sprzedaży;

Niemcy: lekarz medycyny ogólnej, stolarz, spawacz, malarz, elektryk budowlany, piaskarz, lakiernik, specjalista do spraw geowizualizacji, inżynier budownictwa lądowego, geodeta, kierowca autobusu, wykładanie towaru, kelner, administrator IT, operator w elektrowni, elektrotechnik, pracownik na farmie owiec, pomoc kuchenna, pedagog socjalny, pracownik kuchni, mechanik obróbki skrawaniem, pracownik do wylewek betonowych, kierowca betoniarki, robotnik przemysłowy, technik mechatronik, specjalista ds. gospodarki wodnej, pracownik produkcyjny, opiekun osób starszych, projektant stron internetowych, fizjoterapeuta, blacharz samochodowy, dekarz, pośrednik handlu nieruchomościami, sprzedawca w branży piekarniczej, kierowca autobusu, podolog, pracownik produkcji ram do obrazów, pracownik myjni, pracownik budowlany, mechanik samochodowy, hodowca bydła i trzody chlewnej, masażysta, kosmetyczka, kierownik budowy, dozorca, specjalista do spraw urody i masażu, mechanik rowerowy, room service, pokojowa, pracownik restauracji, mechanik szyb samochodowych, kierowca pojazdu holowniczego, recepcjonistka, pracownik serwisu śniadaniowego, kierowca żurawia samojezdnego, operator żurawia gąsienicowego, kierowca C+E, pracownik produkcji w piekarni, pracownik biurowy, koordynator pracowników tymczasowych, pracownik produkcji okien, monter konstrukcji aluminiowych, pracownik kadrowy;

Norwegia: traktorzysta, malarz, posadzkarz, stolarz budowlany, manager hotelu, pracownik restauracji, pracownik produkcyjny, cukiernik, zbiór warzyw, kucharz, piekarz, kierowca cysterny, naprawa rowerów, kierowca autobusu, fryzjer, mechanik samochodowy, szef

kuchni, ogrodnik, kierowca C, kierowca autobusu, pracownik farmy, pracownik do oklejania samochodów, monter rur, elektryk, mechanik łodzi, stoczniowiec, mechanik przemysłowy, mechanik silników łodzi, spawacz, zbiór warzyw, betoniarz, cieśla, elektryk, malarz, specjalista układania podłóg, dekarz, monter kuchennych blatów granitowych, elektryk stoczniowy, dmuchacz szkła;

Słowenia: lekarz medycyny sportowej, lekarz medycyny pracy;

Polska: inżynier systemów morskich, manager projektów morskich, administrator cadmatic, administrator avena;

Portugalia: Agent Centrum obsługi naziemnej pasażerów;

Szwecja: blacharz samochodowy, kucharz, cieśla, kelner, szef kuchni, kucharz, pracownik leśny, fryzjer męski, pracownik ds. dystrybucji sprzętu, kierownik warsztatu, kierowca wózka widłowego, manager restauracji, sommelier;

Włochy: młodszy kontroler, kierownik zakładu produkcyjnego.

W omawianym okresie kadra Eures z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie brała dwukrotnie udział w „Panelu z pracodawcami”, zorganizowanym przez Biuro Karier Uniwersytetu Przyrodniczego, w trakcie którego przedstawiono prezentację na temat bezpiecznych wyjazdów do pracy za granicę. W spotkaniu wzięło udział około 85 studentów. W 2023 roku doradcy Eures z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie uczestniczyli w targach pracy organizowanych przez Uniwersytet Przyrodniczy, Powiatowy Urząd Pracy w Świdniku, Miejski Urząd Pracy w Lublinie, Zespół Szkół Transportowo-Komunikacyjnych im. Tadeusza Kościuszki w Lublinie oraz Caritas Lublin. Targach Pracy organizowanych przez Politechnikę Lubelską – Inżynier na Rynku Pracy, a także Targach Pracy organizowanych przez Caritas Lublin, Miejski Urząd Pracy w Lublinie oraz UMCS.

Zwiedzający wszystkie wydarzenia mieli okazję zapoznać się z ofertami regionalnych pracodawców, urzędów pracy, biur pośrednictwa pracy, agencji zatrudnienia, firm doradztwa personalnego oraz instytucji sektora finansów publicznych. Podczas wspomnianych wydarzeń udzielano informacji nt. warunków życia i pracy w krajach UE/EOG, możliwości zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz świadczeń z tytułu bezrobocia, a także promowa~~ła~~no oferty pracy w krajach UE/EOG.

W maju doradca Eures promował Sieć podczas Panelu Ekspertów, dotyczącego Europejskich Sieci Informacyjnych i ich oferty dla młodych. Panel był częścią działań informacyjnych podczas wydarzenia „Lublin Europejska Stolica Młodości 2023”. W listopadzie 2023 r. kadra Eures rozpoczęła realizację projektu „Aktywni i bezpieczni na europejskim rynku pracy. Podnoszenie potencjału kadry EURES woj. lubelskiego” w ramach programu: Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

Z uwagi na specyfikę działania pośrednictwa pracy w ramach sieci EURES – polegającą na przekazywaniu CV, poprzez doradców EURES z terenu UE bezpośrednio do zainteresowanych pracodawców zagranicznych, brak jest możliwości monitorowania efektów podejmowanych działań. W ramach sieci EURES nie ma możliwości obligowania poszukujących pracy bądź pracodawców do poinformowania WUP o rezultacie konfrontacji poszukującego pracy z pracodawcą. Jedyne informacje zwrotne o pomyślnym przebiegu rekrutacji pochodzą od osób zgłaszających się do WUP z własnej inicjatywy.

Liczba zgłaszanych rokrocznie ofert pracy do powiatowych urzędów pracy nie odpowiada liczbie bezrobotnych oraz ich strukturze zawodowej, a oferty te stanowią jedynie niewielką

część wszystkich dostępnych na rynku pracy. W 2023 roku w województwie lubelskim pracodawcy chcieli zatrudnić przede wszystkim: pracowników produkcji, zbieraczy owoców, ziół i innych roślin; pracowników biurowych; robotników gospodarczych; sprzedawców, magazynierów, pomocniczych robotników polowych, pracowników utrzymania czystości, pomoce kuchenne, pakowaczy ręcznych oraz przetwórców owoców i warzyw. Dzięki uczestnictwu Polski w jednolitym rynku (single market) otwarte są zagraniczne rynki pracy, które dają możliwość podjęcia pracy Polakom poza krajem.

Zatrudnianie cudzoziemców

Polska gospodarka potrzebuje dostępu do pracowników o zróżnicowanym profilu pod względem umiejętności i kwalifikacji – od pracowników wykonujących proste czynności, poprzez personel średniego szczebla, do ekspertów w swoich dziedzinach. W ostatnim czasie pracodawcy jako jedno z głównych wyzwań dla rozwoju wskazują coraz mniejszą dostępność kadr, co uniemożliwia im stać się bardziej konkurencyjnymi na globalnym rynku.

W grupie zawodów deficytowych znalazły się zarówno te wymagające wysokich, jak i niższych kwalifikacji. Braki dotyczyły zarówno sektora prywatnego, jak i publicznego. Biorąc pod uwagę powyższe wnioski oraz negatywne trendy demograficzne w nadchodzącym czasie, można się spodziewać, że w perspektywie kilku lat nastąpi dalszy odpływ pracowników z rynku pracy. Odpowiedzią na deficyty kadrowe na rynku pracy staje się, oprócz aktywizacji zawodowej, wykonywanie pracy przez cudzoziemców, których liczba w polskiej gospodarce rośnie już od dekady. W tym czasie (do końca 2023 roku) liczba cudzoziemców ubezpieczonych w ZUS w Polsce wzrosła w tym czasie o milion.

Cudzoziemcy w 2023 roku w Polsce pracowali najczęściej w następujących branżach: przetwórstwo przemysłowe, transport i gospodarka magazynowa, działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w tym agencje pracy tymczasowej), budownictwo. Cudzoziemcy najczęściej zatrudniani byli na umowę zlecenia. Średnie wynagrodzenie cudzoziemców, zgodnie z deklarowanymi kwotami we wnioskach legalizujących zatrudnienie, oscylowało na poziomie wynagrodzenia minimalnego lub nieznacznie je przekraczało. Najlepiej opłacane grupy zawodowe to kadra zarządzająca oraz specjaliści, głównie do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych. Pracodawcy coraz częściej szukają pracowników z odległych stron świata, np. Indii, Nepalu, Filipin. w 2023 roku najliczniej legalizowano zatrudnienie obywatelom Ukrainy i Białorusi.

Obecnie warunki dostępu cudzoziemców do rynku pracy są określone głównie przepisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, a w pewnym zakresie również przepisami innych ustaw i bezpośrednio stosowanych umów międzynarodowych.

Zatrudnienie cudzoziemca i wykonywanie pracy przez cudzoziemca wymaga w zasadzie zezwolenia na pracę oraz legalnego pobytu cudzoziemca na terytorium RP.

W obecnym systemie prawnym funkcjonują cztery procedury legalizacji zatrudnienia cudzoziemca:

- ✓ Zezwolenie na pracę cudzoziemca – wydawane jest przez wojewodę na okres do 3 lat;
- ✓ Zezwolenie na pracę sezonową – dotyczy podklas PKD uznanych za sezonowe (część rolnictwa oraz gastronomii i hotelarstwa), wydaje je starosta na okres 9 miesięcy;
- ✓ Oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi – rozwiązanie to dotyczy obywateli 6 państw: Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Rosji i Ukrainy. Pozwala ono uzyskać zgodę na wykonywanie pracy – bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę na okres do 24 miesięcy. Warunkiem skorzystania z procedury uproszczonej jest otrzymanie przez pracodawcę wpisu do oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń w powiatowym urzędzie pracy;
- ✓ Powiadomienie o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy – rozwiązanie wprowadzone na mocy przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym, które pozwala obywatelom Ukrainy, którzy przybyli do Polski od dnia 24 lutego 2022 r. w związku z zagrożeniem działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, jak i obywatelom Ukrainy którzy przebywają legalnie na terytorium Polski na swobodny dostęp do rynku pracy. Pracodawca ma obowiązek powiadomienia właściwego urzędu o zatrudnieniu danej osoby.

Od 28.10.2022 r. weszły w życie rozporządzenia nowelizujące rozporządzenia:

- ✓ W sprawie państw, do których obywateli stosuje się niektóre przepisy dotyczące zezwolenia na pracę sezonową oraz przepisy dotyczące oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi (Dz.U. z 2022 r. poz. 2204);
- ✓ W sprawie określenia przypadków, w których zezwolenie na pracę cudzoziemca jest wydawane bez względu na szczegółowe warunki wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemca (Dz.U. z 2022 r. poz. 2203).

Z danych zgromadzonych przez MRPIPS wynika, że w 2023 roku złożono w Polsce ponad 387 tys. wniosków o udzielenie zezwolenia na pracę cudzoziemca, w Lubelskiem 7 563. W tym samym czasie wojewodowie wydali 320 tys. zezwoleń na pracę, na Lubelszczyźnie wydano ich 6 556.

W 2023 r. złożono w Polsce ponad 521 tys. oświadczeń. Z danych zgromadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie wynika, że w 2023 r. do ewidencji powiatowych urzędów pracy na terenie woj. lubelskiego zostało wpisanych łącznie 20 312 oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi.

W 2023 roku złożono w Polsce 72 tys. wniosków o udzielenie zezwolenia na pracę sezonową. Na Lubelszczyźnie wpłynęło 5 407 wniosków o wydanie zezwolenia o pracę sezonową, wydano 1 947 zezwoleń na pracę sezonową.

Z danych MRPIPS wynika, że od momentu wprowadzenia powiadomień (pierwsze rejestracje dokonane zostały 15 marca 2022 r.) do 31 grudnia 2023 roku odnotowano

1 milion 866 tys. powiadomień. Liczba cudzoziemców, których to rozwiązanie dotyczyło w 2023 roku sięgnęła przeszło 1 miliona osób, a 19 216 powiadomień dotyczyło powierzenia wykonywanej pracy obywatelom Ukrainy na terenie województwa lubelskiego.

Najwięcej oświadczeń o powierzeniu wykonywanej pracy wpisanych było do rejestrów w urzędach pracy powiatu bialskiego i łukowskiego i na terenie miasta Lublin – to równocześnie urzędy (wraz z PUP w Opolu Lubelskim), z zarejestrowaną największą liczbą powiadomień o powierzeniu wykonywania pracy obywatelom Ukrainy.¹³

Od stycznia do grudnia 2023 roku w powiatowych urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowało się (napływ) 2 280 cudzoziemców, w tym 1 766 kobiet. W tym samym okresie pracę podjęło 967 cudzoziemców, w tym 756 kobiet. Na koniec 2023 roku w rejestrach urzędów pracy woj. lubelskiego jako bezrobotni pozostawało 1 010 cudzoziemców (w tym 783 kobiety). Stanowili oni 1,8% wszystkich bezrobotnych. Prawo do zasiłku na koniec 2023 roku posiadało zaledwie 47 cudzoziemców (w tym 35 kobiet).

Agencje zatrudnienia

Polskie prawodawstwo dopuszcza obsługę rynku pracy nie tylko przez publiczne służby zatrudnienia, ale również przez inne instytucje rynku pracy, w tym przez agencje zatrudnienia. Agencje zatrudnienia to podmioty wpisane do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia (**Krajowy Rejestr Agencji Zatrudnienia**), świadczące usługi w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, doradztwa personalnego oraz pracy tymczasowej. Działalność agencji zatrudnienia jest działalnością regulowaną, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 roku Prawo przedsiębiorców i do jej prowadzenia wymagany był wpis do ww. rejestru. W latach 2003–2005 Krajowy Rejestr Agencji Zatrudnienia (KRAZ) prowadziło Ministerstwo Gospodarki i Pracy. Od 2005 roku Rejestr ten prowadzą wojewódzkie urzędy pracy. Liczba zarejestrowanych agencji w rejestrze z roku na rok sukcesywnie rosła. W 2003 roku były to tylko 3 agencje zatrudnienia, w 2005 roku już o 29 więcej (32 agencje), a 31 grudnia 2023 roku rejestr zawierał 316 agencji zatrudnienia z siedzibą w województwie lubelskim. W 2023 roku **zarejestrowano 52 agencje zatrudnienia** - o 16 mniej niż w 2022 roku (w tym 12% agencji prowadzonych jest przez obywateli Ukrainy). W 2023 roku przeprowadzono 9 kontroli agencji zatrudnienia w zakresie spełniania warunków wymaganych do wykonywania działalności. Rejestr podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia jest jawny i ogólnie dostępny na stronie internetowej: [System Teleinformatyczny Obsługi Rejestrów PSZ \(STOR\)](#).

Rejestr Instytucji Szkoleniowych (RIS)

Rejestr Instytucji Szkoleniowych (RIS) to jedno z narzędzi rynku pracy mających wpływ na upowszechnienie, zwiększenie dostępności i poprawę jakości usług szkoleniowych. RIS powstał w 2004 roku na mocy przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (DZ. U. z 2023 r., poz. 735 z późn. zm.). W myśl tych przepisów, każda instytucja szkoleniowa zainteresowana prowadzeniem szkoleń dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy z wykorzystaniem środków publicznych jest zobowiązana posiadać wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych. Ewidencję instytucji szkoleniowych prowadzą wojewódzkie urzędy pracy właściwe ze względu na miejsce

¹³ www.praca.gov.pl

położenia siedziby podmiotu oferującego usługi szkoleniowe. Dostępność i jawność RIS oraz jego ogólnokrajowy zasięg umożliwiają wyszukanie i porównanie ofert, co ułatwia wybór programów i form szkolenia najbardziej odpowiadających potrzebom szkoleniowym danej osoby. Tematyka prezentowanych przez instytucje szkoleniowe ofert z roku na rok staje się coraz bardziej zróżnicowana. Związane jest to ze zmieniającymi się potrzebami rynku pracy – tak krajowego, jak i unijnego w zakresie posiadanych kwalifikacji. Wielofunkcyjność aplikacji RIS pozwala na uzyskanie obszernej informacji na temat konkretnej instytucji szkoleniowej i jej oferty szkoleniowej.

Rejestr Instytucji Szkoleniowych województwa lubelskiego jest bazą bardzo dynamiczną, w której liczba aktywnych podmiotów ciągle się zmienia. W 2017 roku do RIS wpisanych było 625 instytucji, a w 2020 roku już 729 (o 104 więcej). Wg stanu na 31 grudnia 2023 roku rejestr zawierał 918 (o 100 więcej) instytucji szkoleniowych wobec 818 na koniec 2022 roku. Pod względem liczby instytucji szkoleniowych posiadających wpis do RIS na koniec 2023 roku województwo lubelskie znajdowało się na 6 miejscu w kraju.

Dostęp do RIS on-line: [System Teleinformatyczny Obsługi Rejestrów PSZ \(STOR\)](#).

System zabezpieczenia społecznego

Skalę migracji zarobkowych mieszkańców województwa lubelskiego do krajów Unii Europejskiej na przestrzeni kilkunastu ostatnich lat odzwierciedlały m.in. dane dotyczące świadczeń z tytułu bezrobocia, realizowane w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Koordynacja ta odbywała się na zasadzie sumowania okresów zatrudnienia i okresów ubezpieczenia dla uzyskania uprawnień do świadczeń z tytułu bezrobocia (dokument przenośny U1, SED U002 i U017) oraz eksportu świadczeń w trakcie poszukiwania pracy w innym państwie członkowskim z zachowaniem prawa do zasiłku dla bezrobotnych przez okres od trzech do sześciu miesięcy (dokument przenośny U2 i SED U008).

W 2023 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, działając z upoważnienia Marszałka Województwa Lubelskiego rozpoczął 362 sprawy dotyczące świadczeń dla osób, które przyjechały do Polski w celu poszukiwania pracy i transferowały do Polski swoje zasiłki z państw członkowskich UE/EOG lub Szwajcarii.

W 2023 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie wydał 67 dokumentów U1/U002 potwierdzających okresy zatrudnienia, ubezpieczenia lub pracy na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osobom ubiegającym się o świadczenia z tytułu bezrobocia w innych państwach członkowskich UE/EOG lub Szwajcarii.

Przepisy koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego umożliwiały przyznanie prawa do zasiłku bezrobotnym obywatelom Polski, którzy zamieszkiwali lub powracali na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z uwzględnieniem okresu zatrudnienia w krajach UE/EOG lub Szwajcarii. Decyzje w tym przedmiocie wydaje marszałek województwa, natomiast podjęcie wypłaty lub wydanie decyzji w sprawie utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych należy do zadań starosty. W 2023 roku rozpoczęto 821 spraw w sprawie przyznania prawa do zasiłku dla bezrobotnych z uwzględnieniem okresów zatrudnienia w państwach członkowskich UE/EOG. W tym okresie Marszałek Województwa Lubelskiego wydał 819 decyzji

prawa do zasiłku dla bezrobotnych z uwzględnieniem okresu zatrudniania w innym państwie członkowskim, z tego 239 decyzji odmownych, 44 postępowania w sprawie przyznania prawa do zasiłku umorzono. W tym samym czasie do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie wpłynęło 805 dokumentów E-301/PDU1/SED U002/SED U017, potwierdzających okresy zatrudnienia polskich obywateli w innych krajach członkowskich UE/EOG i Szwajcarii.

Badania i analizy rynku pracy

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie inicjuje działania na rzecz rozwoju rynku pracy w oparciu o szerokie spektrum danych. Jednostka realizuje ustawowe zadania Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie polityki rynku pracy. Opracowanie badań i analiz rynku pracy oraz badanie zapotrzebowania na pracę w celu podniesienia efektywności działań na rzecz wzrostu i promocji zatrudnienia znajdują się w zapisach Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2023 poz. 735 z późn. zm.). Ustawa literalnie wspomina o koniecznej współpracy na terenie województwa z powiatowymi urzędami pracy. W ten wymóg wpisana się IX edycja badania „**Barometr zawodów**”, wykonywanego i opracowywanego przez pracowników Wydziału Badań i Analiz. W ramach jednostki powstała także coroczna publikacja dotycząca losów absolwentów regionalnych uczelni pn. „**Stan bezrobocia absolwentów szkół wyższych województwa lubelskiego. Rok akademicki 2021/2022**”.

Dynamika otoczenia regionalnego rynku pracy była przyczyną zlecenia w 2023 r. dwóch analiz – ekspertyz pn. „**Modele analizy zawodowej mobilności osób na terenie województwa lubelskiego**” i „**Możliwości wykorzystania big data w badaniach regionalnego rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem ofert pracy**”. Obie ekspertyzy były pomocne w przygotowaniu dwóch różnych opisów przedmiotów zamówień na pogłębione badania (ofert pracy i aktywizacji imigrantów) w projekcie WUP w Lublinie pn. „Lubelskie Obserwatorium Rynku Pracy I”, finansowanym ze środków europejskich¹⁴.

Udostępnienie wszystkich publikacji służyło upowszechnieniu wiedzy o regionalnym rynku pracy, jego uwarunkowaniach i potrzebach, jakościowym wzmocnieniu organizacji działań na rzecz osób pozostających bez pracy i poszukujących zatrudnienia. Biblioteka publikacji Wydziału Badań i Analiz poszerzyła się o kolejne materiały, które służą przygotowaniu odpowiedzi na bieżące zapotrzebowanie komórek WUP w Lublinie i innych podmiotów zgłaszających się do urzędu po informacje.

Ekspertyza „Modele analizy zawodowej mobilności osób na terenie województwa lubelskiego

Wobec wykonawcy ekspertyzy przyjęto minimalny zakres oczekiwanych zagadnień, tj. zdefiniowanie mobilności przestrzennej, w tym zawodowej, przedstawienie statystyk dotyczących migracji z, do i na terenie województwa lubelskiego, zdefiniowanie mobilności zawodowej pozaprzestrzennej, związanej ze zmianą zawodu i przekwalifikowaniem, opis dotychczasowych ujęć analitycznych i badawczych powyższych rodzajów mobilności z uwzględnieniem województwa lubelskiego, określenie czynników wpływu mobilności zawodowej na podstawie przytoczonych badań i analiz. W ramach zlecenia, oprócz analizy

¹⁴ Projekt realizowany od 1 grudnia 2023 r. przez WUP w Lublinie, w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027.

danych zastanych, zrealizowano badanie eksperckie w formule indywidualnych wywiadów pogłębionych z pracownikami powiatowych urzędów pracy z województwa lubelskiego, obsługujących osoby bezrobotne i poszukujące pracy, a także specjalistów ds. przedsiębiorczości, rynku pracy, aktywizacji zawodowej, ruchów ludności i migracji (łącznie 6 wywiadów eksperckich).

Ujemne saldo migracji dla województwa w ostatnich latach odnotowywane jest na poziomie ok. 4,5 tys. rocznie. To wynik migracji do innych regionów widoczny w statystykach GUS, ale obejmuje on tylko formalne zameldowania. Ekspertyza zwróciła uwagę, że spośród wszystkich regionów największa liczba kobiet emigruje z województwa lubelskiego. Najczęstszy kierunek migracji to województwo mazowieckie. Jednak najbardziej istotna dla rynku pracy jest przytaczana w ekspertyzie prognoza dotycząca liczby ludności w wieku produkcyjnym. W 2025 r. będzie ich w Lubelskiem ok. 1,256 mln, w 2030 r. 1,226 mln, a w 2035 r. 1,187 mln. Ma na to wpływ przede wszystkim czynnik demograficzny. Istotny jest pozytywny trend – rosnąca wartość wskaźnika zatrudnienia, czyli udziału pracujących w liczbie ludności w wieku 15-89 lat. Dane pochodzą z końca pierwszych kwartałów: 2021 r. – 53,3%, 2022 r. – 53,4%, 2023 r. – 54,7%. Wciąż poniżej 30% utrzymuje się wartość odsetka wśród młodzieży (15-24), ale w ciągu dwóch lat to właśnie tam wzrósł on aż o ponad 6 pkt. proc.

O migracjach wewnętrznych decydują płace, stabilność zatrudnienia, koszty zamieszkania, względy rodzinne, czas spędzony na dojazdach do pracy, możliwości kształcenia. Może być to dostępność do różnych usług publicznych. Przyczynami migracji w szerszej skali są kryzysowa sytuacja społeczna, gospodarcza, konflikty zbrojne. Województwo lubelskie od co najmniej dwóch lat doświadcza przepływów migracyjnych spowodowanych pełnym zestawem czynników, głównie zewnętrznych.

W końcowych rozdziałach ekspertyzy wyszczególniono wnioski dotyczące dynamiki mobilności osób na terenie województwa lubelskiego w postaci analizy SWOT, a także rekomendacje działań instytucjonalnych. Przedstawiono także propozycję pogłębionych przyszłych badań jakościowych (w tym pytań badawczych) wśród osób, których zatrudnienie było ściśle związane z ich mobilnością przestrzenną oraz pozaprzestrzenną.

Wydział Badań i Analiz potrzebował opisu modelu monitorowania skali i dynamiki zawodowej mobilności osób na terenie województwa lubelskiego, z wieloma składowymi, tak aby odpowiadać na bieżące zapotrzebowanie informacyjne innych podmiotów, a także własnych jednostek np. wymogiem ustawowym dla województwa jest inicjowanie programów regionalnych na podstawie diagnoz opartych w szczególności na analizie mobilności siły roboczej.

Ekspertyza „Możliwości wykorzystania big data w badaniach regionalnego rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem ofert pracy”

Założono, że minimalny zakres ekspertyzy obejmować będzie opis potencjalnych źródeł danych, kwalifikowalnych do kategorii big data, z regionalnego rynku pracy, możliwości zarządzania danymi, przetwarzania i analizy danych big data z rynku pracy, charakterystykę wyzwań związanych z wykorzystaniem big data w statystyce publicznej, opcje wykorzystania danych o charakterze big data do pogłębionych badań i analiz regionalnego rynku pracy (a w konsekwencji polityki rynku pracy, lokalnych strategii itp.), aspekty prawne korzystania

z narzędzi big data i niestandardowych baz danych, opis problemu reprezentatywności i stabilności źródeł danych.

Ekspertyza zwraca uwagę, że przy opisie dużych zbiorów danych wskazuje się na ich cechy, ten katalog jest nieustannie poszerzany. Obejmują one zarówno pozytywne, jak i negatywne aspekty. Korzystanie z dużych zbiorów danych wiąże się nie tylko z możliwościami, ale generuje problemy i ryzyka np. związane z jakością danych, ich prawdziwością czy celowością pozyskiwania. Korzystanie tylko z tradycyjnych źródeł danych powoduje zarówno opóźnienia związane z przekazywaniem danych, jak i koszty wynikające z zaangażowania osobowego, co ogranicza obszary obejmowane tego typu badaniami jedynie do najistotniejszych zjawisk i na dość dużym poziomie ogólności. Big data może więc stanowić pewne rozwiązanie wskazanych problemów, rozszerzając zakres danych i dostarczając je w czasie rzeczywistym, dzięki czemu możliwe jest podejmowanie lepsze podejmowanie decyzji i planowanie działań.

Analityka big data prowadzi do tworzenia precyzyjniejszych prognoz przyszłych zmian i trendów na rynku pracy, które stanowią istotną podstawę dla planowania strategicznego, także na regionalnym i lokalnym rynku pracy. Przykładem zastosowania nowoczesnych technologii w badaniach rynku pracy jest gromadzenie i przetwarzanie danych ze stron internetowych m.in. publikujących oferty pracy. Dostęp do treści można w szczególności uzyskać dzięki technikom web scrapingu lub web crawlingu, bazującym na wykorzystaniu botów pobierających określone informacje ze stron. Możliwe jest także badanie aktywności w sieci. Może to dotyczyć zarówno analizy odwiedzanych stron, jak i wyszukiwanych fraz związanych z zatrudnieniem. Z jednej strony może to pokazywać aktualne trendy w zakresie poszukiwanych treści, ofert czy kursów oraz wskazywać najpopularniejsze strony np. wśród osób poszukujących pracy. Z drugiej zaś analiza długoterminowa może uwidocznić zachodzące zmiany, ale również wskazywać na cykliczność pewnych zjawisk. Wykorzystanie danych internetowych w badaniach ma swoje ograniczenia. Nie wszystkie informacje mogą być rzetelne czy pełne, jak również konieczne jest poniesienie pewnych kosztów na prace informatyczne i analityczne. Istotne jest więc odpowiednie zaplanowanie procesu, określenie oczekiwanych efektów, przygotowanie narzędzi, zaprojektowanie bazy danych, ale również jej właściwe prowadzenie – monitorowanie danych, zapewnienie ich bezpieczeństwa czy odpowiedniej archiwizacji. Jednocześnie należy dbać o reprezentatywność informacji, żeby stanowiły wartościowy wkład do analiz oraz stabilność źródeł.

Ekspertyza udowodniła, że oferty pracy dostępne w sieci są bogatym materiałem analitycznym zapotrzebowania na pracowników, lecz nie są jedynym materiałem w świecie cyfrowym, dzięki któremu można scharakteryzować rynek pracy. Wskazano na kilka innych opcji wykorzystania big data do diagnoz współczesnego regionalnego rynku pracy. Potencjał big data pozwala nie tylko na gromadzenie danych, ale również ich łączenie oraz dostarcza narzędzi analitycznych, chociażby bazujących na sztucznej inteligencji, rozpoznawaniu obrazów czy uczeniu maszynowym.

„Barometr zawodów”

„Barometr zawodów” to badanie prognostyczne realizowane na terenie całego kraju na zlecenie Ministerstwa właściwego do spraw pracy od 2015 r. Funkcję koordynatora ogólnopolskiego pełni WUP w Krakowie, koordynatora wojewódzkiego – WUP w Lublinie.

Przedsięwzięcie to ma jakościowy i prognostyczny charakter (prognozuje się zapotrzebowanie na kolejny rok). Jest wypracowywany w wyniku przeprowadzonych spotkań ekspertów. Jego wyniki pokazują, w których zawodach znalezienie pracy jest trudne, w których można spodziewać się zwiększonego zapotrzebowania na pracowników oraz jak różnicuje się na terenie województwa lubelskiego.

W województwie lubelskim w ramach badania Barometr zawodów zrealizowano dwadzieścia jeden paneli eksperckich, z czego sześć przeprowadzono całkowicie zdalnie, jeden hybrydowo, a czternaście w formie stacjonarnej. W spotkaniach eksperckich, oprócz pracowników urzędów pracy, wzięli udział zaproszeni reprezentanci instytucji zorientowanych w sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz w zakresie planowanych inwestycji (np. agencje zatrudnienia, zrzeszenia pracodawców, izby rzemieślnicze, odpowiednie wydziały urzędów miast/starostw powiatowych, przedstawiciele instytucji opieki zdrowotnej i Ochotniczych Hufców Pracy). We wszystkich spotkaniach, które odbyły się pomiędzy 5 września a 13 października 2023 roku, uczestniczyło ogółem 131 osób, w tym: 109 pracowników urzędów pracy, 2 przedstawiciele niepublicznych agencji zatrudnienia (Consultor, DEKRA Praca), 8 przedstawiciele urzędów miast/gmin/starostw powiatowych, 7 przedstawiciele Ochotniczych Hufców Pracy, 2 przedstawiciele instytucji opieki zdrowotnej, 2 pracowników instytucji szkoleniowych/edukacyjnych oraz jeden izby rzemieślniczej. W przypadku urzędów pracy, które swoim działaniem obejmują zarówno obszar powiatu grodzkiego, jak i ziemskiego (Powiatowy Urząd Pracy w Białej Podlaskiej, Powiatowy Urząd Pracy w Chełmie, Powiatowy Urząd Pracy w Zamościu) zorganizowano po jednym wywiadzie grupowym, którego wyniki dotyczą łącznie obu powiatów.

W toku dyskusji ich uczestnicy podejmowali decyzję, do której z trzech kategorii (deficyt, nadwyżka, równowaga) przypisać zawód.

Zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej pracodawcom znaleźć kandydatów do pracy).

Tabela 3. Zawody najczęściej uznawane za deficytowe w woj. lubelskim

Zawód	prognoza 2023	prognoza 2024	zmiana
kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	22	24	+2
psycholodzy i psychoterapeuci	21	24	+3
operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	21	23	+2
spawacze	20	22	+2
lekarze	21	20	-1
samodzielni księgowi	17	20	+3
kierowcy autobusów	15	18	+3
nauczyciele praktycznej nauki zawodu	17	18	+1
nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych	13	18	+5
piekarze	17	18	+1
pracownicy ds. rachunkowości i księgowości	17	18	+1

Główne przyczyny deficytu to:

- ✓ w powiecie brak młodych osób posiadających wykształcenie w danym zawodzie, gdyż brak jest w okolicy szkoły przygotowującej do jego wykonywania; osoby starsze skończyły lub w najbliższym czasie będą kończyć swoją aktywność zawodową (barierą często jest stan zdrowia);
- ✓ w powiecie całkowicie brakuje osób posiadających dany zawód. Bardzo często osoby pochodzące z danego powiatu kształcą się poza tym miejscem i nie powracają tam do pracy szukając zatrudnienia w innym, większym mieście lub za granicą;
- ✓ brak zainteresowania pracą w zawodzie wyuczonym – często ludzie wybierając kształcenie podejmują nie do końca przemyślane decyzje, a w późniejszym okresie specyfika pracy w danym zawodzie im nie odpowiada i poszukują zatrudnienia w innych obszarach rynku pracy. Tu istotna byłaby możliwość zapoznania się ze specyfiką pracy jeszcze przed rozpoczęciem edukacji;
- ✓ w powiecie brak osób spełniających wymagania pracodawców (np. niepełne kwalifikacje, brak odpowiednich lub aktualnych uprawnień, brak znajomości języków obcych, brak doświadczenia zawodowego, brak znajomości danej branży lub kompetencji wymaganych w określonym zawodzie);
- ✓ brak jest zainteresowania podejmowaniem pracy w określonych zawodach (np. trudne/specyficzne warunki pracy, praca delegacyjna, nienormowany czas pracy, potrzeba założenia własnej działalności gospodarczej, zmianowy system pracy, nieatrakcyjne warunki zatrudnienia proponowane przez pracodawców, brak zainteresowania podejmowaniem pracy za pośrednictwem agencji zatrudnienia, oferowanie pracy w miejscowości posiadającej niewielką siatkę połączeń komunikacyjnych, co bardzo utrudnia dojazdy, praca „na czarno”).

Zawody zrównoważone to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców.

Tabela 4. Zawody najczęściej uznawane za zrównoważone w woj. lubelskim

Zawód	prognoza 2023	prognoza 2024	zmiana
agenci ubezpieczeniowi	24	24	0
bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej	23	24	+1
diagności laboratoryjni medyczni	19	24	+5
gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorczy	22	24	+2
kierownicy ds. zarządzania i obsługi biznesu	19	24	+5
kierownicy sprzedaży	24	24	0
kierownicy w instytucjach społecznych i kultury	22	24	+2
optycy i pracownicy wytwarzający protezy	20	24	+4
personel sprzątający	23	24	+1
pracownicy myjni, pralni i prasowalni	24	24	0
pracownicy poczty	22	24	+2
prawnicy	21	24	+3

Zawody nadwyżkowe, w których liczba wolnych miejsc pracy jest mniejsza niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej osobom poszukującym pracy znaleźć zatrudnienie).

Tabela 5. Zawody najczęściej uznawane za nadwyżkowe w woj. lubelskim

Zawód	prognoza 2023	prognoza 2024	zmiana
ekonomiści	20	20	0
filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy	15	14	-1
technicy informatycy	7	12	+5
specjaliści technologii żywności i żywienia	17	11	-6
technicy mechanicy	9	10	+1
pracownicy biur podróży i obsługi turystycznej	18	8	-8
ślusarze	5	8	+3
krawcy i pracownicy produkcji odzieży	1	7	+6
kucharze	5	6	+1
pracownicy administracyjni i biurowi	9	5	-4
specjaliści ds. administracji	11	5	-6
rolnicy i hodowcy	2	5	+3

Istnieją dwa powody występowania nadwyżek:

- ✓ zapotrzebowanie w danym powiecie w ogóle nie występuje (brak jest szans na znalezienie pracy);
- ✓ zapotrzebowanie na zawód jest niewielkie w stosunku do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy (istnieją szanse uzyskania zatrudnienia, ale należy być bardzo konkurencyjnym pod względem posiadanych kwalifikacji, kompetencji miękkich oraz doświadczenia zawodowego).

W prognozie na rok 2024 wśród profesji, w przypadku których może nastąpić wzrost zapotrzebowania wymieniano te związane ze zdrowiem – zarówno psychicznym, jak i fizycznym. Głównymi przyczynami takiego stanu rzeczy są istniejące i bardzo często pogłębiające się trudności w znalezieniu kandydatów do pracy w branży medycznej (lekarze, pielęgniarki i położne), związane często z przejściem pracującego dotychczas personelu na emeryturę. Zapotrzebowanie jest tutaj stale wysokie, a zasoby kadrowe ograniczone są przejściami na emeryturę obecnie pracującego personelu. W przypadku zawodów opiekuńczych i okołomedycznych pojawiło się większe zapotrzebowanie na określone usługi ze względu na efekt pandemii i konfliktu w Ukrainie, starzenie się społeczeństwa oraz zmiany przepisów w oświacie (opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej, psychologowie i psychoterapeuci, nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych). Zauważalny jest też wzrost zapotrzebowania w policji oraz armii, co przełożyło się na wyniki dotyczące pracowników służb mundurowych. Przewidywano również zwiększenie się liczby inwestycji budowlanych (m.in. drogowych), co może przełożyć się na wzrost zapotrzebowania na operatorów i mechaników sprzętu do robót ziemnych, pracowników ds. budownictwa drogowego i kolejowego oraz monterów instalacji budowlanych.

Tabela 6. Zawody, w których w największej liczbie powiatów wskazywano na wzrost zapotrzebowania na pracowników

Wzrost zapotrzebowania	Liczba powiatów, w których prognozowano wzrost zapotrzebowania
psycholodzy i psychoterapeuci	15
pracownicy służb mundurowych	11
opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	10
pielęgniarki i położne	9
nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych	8
monterzy instalacji budowlanych	7
operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	7
lekarze	6
pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego	6

„Stan bezrobocia absolwentów szkół wyższych województwa lubelskiego rok akademicki 2021/2022”

Kolejną pozycją opracowaną w 2023 r. jest „Stan bezrobocia absolwentów szkół wyższych województwa lubelskiego rok akademicki 2021/2022”. To publikacja wydawana corocznie, do roku akademickiego 2018/2019 nosiła tytuł „Ranking szkół wyższych według poziomu bezrobocia absolwentów”.

W pierwszej części poddano analizie skalę bezrobocia osób z wykształceniem wyższym zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa lubelskiego. Aspekt bezrobocia wśród osób z wyższym wykształceniem był i jest ważnym problemem społecznym. Wskaźnik bezrobocia tej zbiorowości bezrobotnych od 2010 r. do 2020 r. wzrósł aż o 6 pkt. proc. i osiągnął wskaźnik 17%. Dopiero w 2021 r. spadek dotyczył zarówno liczby bezrobotnych, jak i bezrobotnych z wykształceniem wyższym. Szczególnie ten drugi czynnik sprawił, że udział bezrobotnych z wyższym wykształceniem do ogółu bezrobotnych zmniejszył się do 15,7%, a w 2022 r. do 15,3%, w roku 2023 wynosił 15,0%. Szczegółowa analiza tego zjawiska może być pomocna nie tylko powiatowym urzędom pracy, ale także instytucjom rynku pracy podejmującym działania na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

W części drugiej przedstawiono sytuację absolwentów uczelni województwa lubelskiego w podziale na ukończony kierunek studiów oraz szkołę wyższą. Wskazano kierunki z najwyższymi wskaźnikami liczby absolwentów oraz te o wysokim odsetku zarejestrowanych bezrobotnych. Takie zestawienie może ułatwić uczelniom wyższym zaplanowanie oferty studiów wyższych pod względem liczby przyjęć studentów na dany kierunek, jak i programu studiów. W roku akademickim 2020/2021 kierunkami uczelni województwa lubelskiego, które generowały najwyższą liczbę bezrobotnych absolwentów były: administracja (33 osoby bezrobotne), prawo (30 osób) oraz bezpieczeństwo wewnętrzne (25 osób). Natomiast kierunki o najwyższym udziale bezrobotnych wśród absolwentów to: weterynaria (41,7%), filologia (20%) oraz administracja publiczna (13,8%). W roku akademickim 2021/2022 kierunki, po których urzędy pracy odnotowały najwięcej bezrobotnych do 12 miesięcy od ukończenia szkoły to: prawo (23 osoby bezrobotne), bezpieczeństwo narodowe (22 osoby bezrobotne), informatyka (18 osób). Najwyższy zaś udział bezrobotnych wśród absolwentów dotyczył kierunków: administracja publiczna (30,5%), architektura krajobrazu (25,0%), architektura informacji (12,5%). W omawianej publikacji zamieszczono także analizę bezrobocia absolwentów zarejestrowanych

w urzędach pracy województwa lubelskiego, którzy ukończyli szkoły wyższe na terenie całego kraju bądź uczelnie zagraniczne. Łącznie urzędy pracy województwa lubelskiego odnotowały 157 takich absolwentów za rok akademicki 2021/2022, to mniej o 19 osób w stosunku do poprzedniego roku akademickiego. Kierunki o największej liczbie bezrobotnych absolwentów w grupie uczelni pozaregionalnych to: pedagogika (8 bezrobotnych), logistyka i zarządzanie (po 7 osób bezrobotnych), kosmetologia (6).

W publikacji jeden z rozdziałów poświęcono cudzoziemcom studentom i absolwentom studiującym na uczelniach województwa lubelskiego i całego kraju. Uczelnie w Polsce i województwie lubelskim coraz częściej wybierane są przez studentów z zagranicy. Należy podkreślić, że województwo lubelskie posiada drugi wskaźnik (po województwie mazowieckim) w Polsce pod względem odsetka studiujących cudzoziemców w województwie do ogółu studiujących tej zbiorowości w Polsce.

Na podstawie analiz, badań oraz wywiadów grupowych prowadzonych na przestrzeni lat z pracownikami powiatowych urzędów pracy oraz innymi przedstawicielami instytucji rynku pracy wypracowano szereg wniosków i rekomendacji. Wiele z nich dotyczyło polityki rynku pracy wobec szkolnictwa wyższego, absolwentów wyższych uczelni oraz bezrobocia osób z wyższym wykształceniem. Do najważniejszych wniosków i rekomendacji należą:

- ✓ konieczność wdrożenia nowych mechanizmów i rozwiązań w regionalnej polityce rynku pracy, z wykorzystaniem najbardziej efektywnych dotychczasowych instrumentów i testowaniem zupełnie nowych, pilotażowych działań;
- ✓ publiczne służby zatrudnienia powinny objąć bezrobotnych formami wsparcia nakierowanymi na potrzeby danej jednostki, w tym np. pogłębionym poradnictwem zawodowym, specjalnymi programami uwzględniającymi indywidualność osób z wykształceniem wyższym;
- ✓ zacieśnienie współpracy pomiędzy szkołami wyższymi a instytucjami rynku pracy dotyczącej informacji o potrzebach i możliwościach rynku pracy, ofertach zatrudnienia, w celu racjonalnego kształcenia pod kątem przyszłego zatrudnienia;
- ✓ konieczność ściślejszej współpracy uczelni z pracodawcami, którzy są zainteresowani zatrudnianiem absolwentów po konkretnych kierunkach, nawet w trakcie nauki. Ważne jest także dostosowanie liczby oferowanych miejsc na studiach do realnych potrzeb rynku pracy;
- ✓ należy zwiększać znaczenie podejmowania praktyk studentów w konkretnych środowiskach pracy, aby w trakcie nauki student mógł zdobyć doświadczenie zawodowe;
- ✓ prowadzenie doradztwa zawodowego oraz wybieranie kierunku kształcenia w oparciu o wiedzę dotyczącą potrzeb rynku pracy (jej źródłem są badania i analizy rynku pracy).

Podsumowując, zjawisko bezrobocia absolwentów szkół wyższych ma charakter złożony, trudno więc jednoznacznie zdefiniować jego przyczyny. Osoby kończące studia posiadają wiedzę, pewne umiejętności, aspiracje. Kwestią problematyczną jest brak wystarczającego popytu na takich kandydatów do pracy. Zagadnienie niedopasowania wykształcenia i kompetencji absolwentów szkół wyższych w województwie lubelskim do wymagań pracodawców istnieje już od wielu lat. Przyczyn sytuacji można upatrywać w zbyt dużej liczbie osób kształconych na wybranych kierunkach oraz przestarzałym programie kształcenia, co powoduje brak kompatybilności systemu edukacji z rynkiem pracy. Nie bez

znaczenia jest również dynamika rynku pracy – zmiany w edukacji nie zawsze nadążają za zmianami na rynku pracy.

W 2023 r. przygotowano również szereg innych analiz dotyczących m.in. osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, bezrobocia i aktywizacji osób młodych, losów absolwentów szkół wyższych. Wszystkie opracowania Wydziału Badań i Analiz dostępne są na stronie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie: <http://wuplublin.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analazy/>

Realizowane badania i ekspertyzy pozwalają na usystematyzowanie wiedzy na temat regionalnego rynku pracy. Ich wyniki kierowane są do szerokiego grona odbiorców. Wykorzystywane są przez publiczne służby zatrudnienia do planowania swoich działań (np. do wydatkowania środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego) oraz jako źródło wiedzy do opiniowania kierunków kształcenia. Można nimi posługiwać się także przy prowadzeniu doradztwa zawodowego, indywidualnym planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej, opracowaniu strategii zatrudnienia przez pracodawców, programowaniu szkoleń, kursów i kierunków kształcenia przez instytucje edukacyjne i szkoleniowe itp. Z wielu informacji badawczych, analitycznych, statystycznych udostępnianych przez Wydział Badań i Analiz korzystają podmioty realizujące działania ewaluacyjne oraz media, głównie regionalne.

3. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych jest państwowym funduszem celowym. Dysponentem Funduszu jest minister właściwy do spraw pracy.

Wydział Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych realizował zadania na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 2006 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Wydział realizował wypłatę niezaspokojonych przez niewypłacalnych pracodawców świadczeń pracowniczych, a także windykował wypłacone środki. Finansowanie świadczeń pracowniczych przez Fundusz odbywało się na ustawowo określonych zasadach, według jednolitych kryteriów wspólnych dla wszystkich uprawnionych. Warunkiem wypłaty świadczeń pracowniczych ze środków FGŚP było zaistnienie w stosunku do pracodawcy – niewypłacalności pracodawcy, dlatego też skala wypłat świadczeń zarówno w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym, uzależniona była od kondycji ekonomicznej podmiotów gospodarczych. O środki na wypłatę świadczeń pracowniczych mógł wystąpić niewypłacalny pracodawca, składając wykazy niezaspokojonych roszczeń: zbiorczy lub uzupełniający. Jeżeli niewypłacalny pracodawca tego nie uczynił w ustawowo określonym terminie, o wypłatę świadczeń wystąpić mógł wnioskodawca indywidualny.

W 2023 roku wypłacono świadczenia wskazane w 9 wykazach (w tym 5 wykazów zbiorczych i 4 wykazy uzupełniające) i 40 wnioskach indywidualnych, które dotyczyły należności pracowniczych niezaspokojonych przez 9 niewypłacalnych pracodawców. Odmówiono wypłaty świadczeń 17 osobom z wniosków. Najczęstszą przyczyną odmowy wypłat świadczeń był brak ustawowej niewypłacalności pracodawcy oraz brak związku czasowego między datą ustania stosunku pracy a datą niewypłacalności pracodawcy. W trakcie 2023 roku wypłacono kwotę 10 245 589,17 zł, zaspokajając tym samym należności pracownicze 543 osób.

Natomiast jeżeli chodzi o dochodzenie zwrotu wypłaconych świadczeń to windykacja prowadzona była z majątku niewypłacalnych pracodawców, ich następców prawnych lub też osób trzecich, odpowiedzialnych za długi niewypłacalnych pracodawców. Jest to proces skomplikowany, długotrwały i nie zawsze skuteczny. Wszczęcie procesu windykacji następuje po wypłacie świadczeń i skierowane jest w stosunku do majątku dłużnika niewypłacalnego. Skuteczność windykacji zależy przede wszystkim od realnej wartości posiadanego przez dłużnika majątku, możliwości jego zbycia oraz stopnia zabezpieczenia rzeczowego ustanowionego wcześniej na tymże majątku przez innych niż Fundusz wierzycieli.

W 2023 roku zwindykowano kwotę 1 693 321,70 zł, wykonując tym samym ustalony plan windykacji. Spłata należności stanowiła efekt podjętych wcześniej działań prowadzonych, zarówno w trakcie postępowań upadłościowych, jak i egzekucyjnych.

W 2023 roku Dysponent Funduszu - umorzył należności Funduszu w kwocie 922 124,95 zł.

W stosunku do tych dłużników wyczerpane zostały wszelkie przewidziane prawem procedury

windykacyjne, a nieściągalność pozostałych do zapłaty należności nie budziła wątpliwości. Proces umorzenia nieściągalnych należności miał na celu bieżące urealnianie ogólnego stanu należności Funduszu.

W związku z realizacją przez Wydział Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych zadań wynikających z ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych według stanu na 31 grudnia 2023 roku wypłacono 5 565 wniosków, z czego rozliczono 4 926 wniosków .

W 2023 roku w wyniku prowadzonych postępowań windykacyjnych odzyskano kwotę 2 337 234,66 zł, natomiast od początku realizacji zadania, tj. w latach 2020-2023m, zwindykowano kwotę 37 646 394,91 zł.

4. Poradnictwo zawodowe

W obliczu ciągłych zmian na rynku pracy zmieniają się również oczekiwania pracodawców wobec osób poszukujących pracy. Obok odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia zawodowego ważne są kompetencje miękkie. Osoby pozostające bez zatrudnienia w celu zwiększenia swoich szans na rynku pracy powinny też umieć zaprezentować się przyszłemu pracodawcy, wyróżnić się spośród innych. Na konkurencyjnym rynku pracy bardzo ważną umiejętnością jest podejmowanie właściwych decyzji w swoich sprawach zawodowych. Niezbędną w tym zakresie fachową pomoc można uzyskać w ramach poradnictwa zawodowego. Usługa poradnictwa zawodowego jest realizowana przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP w Lublinie oraz Filie w Białej Podlaskiej, Chełmie i Zamościu. Kierowana jest do osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (bezrobotnych i poszukujących pracy), osób dorosłych uczących się, pracujących, a także pracodawców. Klient i doradca zawodowy wspólnie pracują nad świadomym i samodzielnym podjęciem przez klienta decyzji dotyczącej drogi rozwoju zawodowego oraz nad dostosowaniem się do wymogów rynku pracy.

W ramach **indywidualnego poradnictwa zawodowego** doradca zawodowy wykorzystywał różne metody służące motywowaniu klienta do aktywnego współdziałania w rozwiązywaniu jego problemów zawodowych. Podstawową metodą pracy doradców zawodowych była rozmowa doradcza. Część porad odbywała się na odległość z wykorzystaniem telefonu i poczty elektronicznej. W 2023 roku z indywidualnych usług poradnictwa zawodowego skorzystały ogółem **1 693 osoby**.

W procesie poradnictwa zawodowego wykorzystywane były również **testy psychologiczne** oraz inne **narzędzia służące do badania zainteresowań zawodowych**. Analiza preferencji i predyspozycji zawodowych dawała klientom możliwość dokonywania racjonalnych wyborów zawodowych związanych z przyszłą pracą lub rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej. Indywidualne poradnictwo zawodowe prowadzono również w ramach Projektu pilotażowego Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie „System weryfikacji predyspozycji zawodowych jako instrument pomocy osobom nieaktywnym zawodowo”. W 2023 roku z badań testowych preferencji i predyspozycji zawodowych skorzystały **1 304 osoby**.

Podczas **poradnictwa grupowego** uczestnicy zajęć mieli możliwość dokonania adekwatnej oceny swojego potencjału zawodowego, określenia przyczyn problemów zawodowych, rozwijania umiejętności podejmowania decyzji zawodowych oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Tematyka zajęć obejmowała zagadnienia dotyczące: planowania kariery zawodowej, poznania swoich zasobów i możliwości zawodowych, budowania własnego wizerunku, analizy rynku pracy, sposobów rekrutacji, metod poszukiwania pracy, sporządzania profesjonalnych dokumentów aplikacyjnych, autoprezentacji i przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej, komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie ze stresem. W 2023 roku dla **1 384 osób** zorganizowano zajęcia poradnictwa grupowego.

Z zasobów informacji zawodowej, które wspomagają proces podejmowania decyzji zawodowych, można korzystać w formie indywidualnej i grupowej. W 2023 roku odnotowano **10 918 indywidualnych informacji udzielonych** klientom Centrum na temat: wsparcia udzielanego przez publiczne służby zatrudnienia, możliwości kształcenia, szkoleń zawodowych, źródeł ofert pracy, sposobów przygotowania dokumentów aplikacyjnych oraz

podejmowania działalności gospodarczej. Dla **3 677 osób** zorganizowano **grupowe spotkania informacyjne**, z których część przeprowadzono w sposób zdalny - webinary. Dotyczyły one zagadnień wsparcia oferowanego przez urzędy pracy, planowania przyszłości edukacyjno-zawodowej, budowania wizerunku na rynku pracy, sytuacji i zmian na rynku pracy, zawodów deficytowych i nadwyżkowych, kompetencji pożądaných przez pracodawców, sposobów poszukiwania pracy i rekrutacji pracowników, sporządzenia dokumentów aplikacyjnych, autoprezentacji i przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej, przedsiębiorczości oraz podejmowania własnej działalności gospodarczej.

Doradcy zawodowi włączyli się w liczne przedsięwzięcia Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery w dniach 16-20 października 2023r., organizując spotkania informacyjne i warsztaty dla uczniów klas absolwenckich szkół ponadpodstawowych oraz przeprowadzając testowe badania preferencji zawodowych.

W realizowaniu poradnictwa zawodowego doradcy współpracowali z powiatowymi urzędami pracy i OHP, szkołami ponadpodstawowymi, policealnymi i uczelniami wyższymi, instytucjami pomocy społecznej, Aresztem Śledczym w Lublinie i Zakładami Karnymi w Białej Podlaskiej, Chełmie i Zamościu, Punktami Informacyjnymi Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biurem Terenowym Wysokiego Komisarza ds. Uchodźców w Lublinie (UNHCR).

W ramach **wsparcia metodyczno-szkoleniowego** dla pracowników powiatowych urzędów pracy doradcy zawodowi z Centrum zorganizowali i przeprowadzili dwie edycje szkolenia „Stosowanie Kwestionariusza Zainteresowań Zawodowych /KZZ/” dla doradców zawodowych z MUP i PUP woj. lubelskiego.

Do zadań Centrum należało również zbieranie, aktualizowanie i upowszechnianie **zasobów informacji zawodowych** udostępnianych na stronie internetowej WUP w Lublinie. Zaktualizowano i opublikowano poradnik dla osób poszukujących pracy „7 dni poszukiwania pracy” oraz „Pierwsze kroki w biznesie. Poradnik dla osób zamierzających podjąć działalność gospodarczą”, a także ulotki informacyjne o usługach oferowanych przez CliPKZ. Redagowano kwartalny Biuletyn WUP w Lublinie „Lubelskie na rynku pracy” oraz przygotowano do niego artykuły.

5. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020

Analizując sytuację na wojewódzkim rynku pracy nie można pominąć środków pozyskanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Pomoc finansowa oferowana ze środków Unii Europejskiej jest jednym z ważniejszych, o ile nie najważniejszym czynnikiem mającym wpływ na szybszy rozwój województwa lubelskiego - w sensie gospodarczym, inwestycyjnym, edukacyjnym i społecznym. Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie od lat programuje i wykonuje zadania współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Na podstawie Porozumienia z 8 czerwca 2015 roku w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej w ramach: Osi Priorytetowej 9 Rynek pracy oraz Osi Priorytetowej 11 Włączenie społeczne. Rok 2023 to ostatni rok, w którym realizowane były projekty dofinansowane w ramach RPO WL 2014-2020.

✓ **Działanie 9.1 „AKTYWIZACJA ZAWODOWA”**. Cel działania to wsparcie poprzez skuteczną aktywizację zawodową. Wsparcie skierowane było do osób w wieku 30 lat i więcej, bezrobotnych oraz biernych zawodowo, z terenu woj. lubelskiego, a koncentrowało się na grupach znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osobach starszych w wieku 50 lat i więcej, kobietach, osobach z niepełnosprawnościami, osobach długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach w celu aktywizacji zawodowej ułatwiającej im wejście lub powrót na rynek pracy. Realizowana była również pomoc ukierunkowana na wsparcie osób zatrudnionych, która miała przyczynić się do poprawy ich sytuacji na rynku pracy. Dzięki interwencji nastąpiło zwiększenie zasobów wykwalifikowanych pracowników w regionie. Ponadto interwencja miała bezpośredni wpływ na zwiększenie mobilności zawodowej odbiorców wsparcia, w tym w wymiarze geograficznym. Środki te mogły zostać przeznaczone na poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, staże, praktyki zawodowe, szkolenia, dofinansowanie kosztów wynagrodzeń, doposażenie i wyposażenie stanowisk pracy, wspieranie mobilności zawodowej.

✓ **Działanie 9.2 „AKTYWIZACJA ZAWODOWA-PROJEKTY PUP”** realizowane przez powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego. Działanie miało na celu wsparcie osób bezrobotnych, tj. ich skuteczną aktywizację zawodową. Przedsięwzięcia koncentrowały się na wsparciu grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób starszych w wieku 50 lat i więcej, kobiet, osób niepełnosprawnych, osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach w celu aktywizacji zawodowej ułatwiającej im wejście lub powrót na rynek pracy. W ramach Działania 9.2 Aktywizacja zawodowa – projekty PUP w 2023 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie nie ogłaszał naborów pozakonkursowych.

✓ **Działanie 9.5 „AKTYWIZACJA ZAWODOWA w RAMACH ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH LUBELSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO”.**

Działanie, obejmujące analogiczne wsparcie jak w Działaniu 9.1, miało na celu zwiększenie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy oraz poprawę szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa poprzez programy aktywizacji zawodowej realizowane na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego.

W związku z brakiem potrzeby realizacji projektów w ramach Działania 9.5 Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego odstąpiono od ogłaszania naborów w ramach ww. Działania.

✓ **Działanie 11.1 „AKTYWNE WŁĄCZENIE”.** Celem Działania było zahamowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym w regionie. W ramach Działania realizowane były przedsięwzięcia na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej oraz integracji społecznej osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez realizację kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej. Środki mogły zostać przeznaczone m.in. na integrację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnością, programy wychodzenia z bezdomności, aktywizację społeczną i zawodową młodzieży z domów dziecka i zakładów poprawczych, usamodzielnianie wychowanków domów dziecka, kompleksowe programy reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej realizowane przez Zakłady Aktywizacji Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, Program Aktywizacja i Integracja.

W ramach konkursu otwartego nr RPLU.11.01.00-IP.02-06-001/20 Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie w minionym roku podpisał 6 umów o łącznej wartości 5 525 485,53 zł, w tym wkład UE 4 696 662,68 zł.

✓ **Działanie 11.4 „AKTYWNE WŁĄCZENIE w RAMACH ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH LUBELSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO”.**

Wsparcie realizowane w ramach tego Działania mogło zostać przeznaczone m.in. na Programy na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych bądź zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację oraz reintegrację społeczno-zawodową i/lub kompleksowe programy reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej realizowane głównie przez Zakłady Aktywizacji Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, w tym np. rozwój i upowszechnianie zatrudnienia wspieranego oraz prac społecznie użytecznych. Wsparcie kierowane było do osób pozostających bez zatrudnienia, z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży wykluczonej społecznie, osób bezdomnych i realizowane było na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Dzięki zaangażowanym środkom z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 objęto wsparciem ponad 85 tys. osób. Wsparciem objęto również 60 osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie.

Ponadto w 2023 roku w ramach Działania: 9.1, 9.2, 11.1 oraz 11.4 zatwierdzono i przekazano do certyfikacji 266 wniosków o płatność, na kwotę 45 655 404,49 PLN.

Szczegółowe dane dotyczące stanu wdrażania RPO WL, od początku jego wdrażania do końca 2023 roku, zamieszczone zostały w tabeli 7.

Tabela 7. Stan wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego

Działanie	Ilość naborów/konkursów	Liczba wszystkich złożonych wniosków	Złożone wnioski-kwota ogółem (zł)	Złożone wnioski - kwota wkładu UE (zł)	Liczba podpisanych umów	Umowy- kwota ogółem (zł)	Umowy-wkład UE (zł)	Liczba osób objętych wsparciem w programie
9.1	4	576	722 434 100	614 068 985	102	125 862 485	106 983 112	47 362
9.2	7	147	399 109 563	339 243 129	147	517 521 693	439 893 438	
11.1	13	738	963 487 810	818 964 639	329	423 249 534	359 736 545	37 761
11.4	1	19	23 293 869	19 799 789	9	14 088 191	11 947 963	

6. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

Na podstawie Porozumienia w sprawie realizacji **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020** zawartego 13 stycznia 2015 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie w okresie programowania 2014-2020 pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej w ramach Osi Priorytetowej I **Osoby młode na rynku pracy** Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (IP PO WER) realizując w województwie lubelskim zadania w zakresie: **Działania 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe oraz Działania 1.2. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe.**

Realizowane w ramach programu działania skierowane były do osób młodych (w wieku 18-29 lat) pozostających bez pracy, w tym osób z niepełnosprawnościami, zarejestrowanymi w PUP jako bezrobotne, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. Młodzież NEET) i miały na celu ich aktywizację zawodowo-edukacyjną. Osobom młodym oferowano m.in. pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy, pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego, pomoc osobom z niepełnosprawnościami w zmniejszaniu barier, jakie napotykają w zakresie zdobycia i utrzymania zatrudnienia, pomoc oraz wsparcie w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej.

W 2023 roku WUP w Lublinie kontynuował prace związane z końcowym rozliczaniem projektów realizowanych w ramach Działania 1.1. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe.

W 2023 roku w ramach PO WER zatwierdzono i przekazano do certyfikacji 24 wnioski o płatność na łączną kwotę 17 010 731,40 zł.

Od początku realizacji programu do końca 2023 roku osiągnięto następujące efekty wdrażania działań PO WER:

- ✓ liczba osób bezrobotnych/biernych zawodowo objęto wsparciem w programie – 60 611 osób,
- ✓ liczba osób poniżej 30 lat z niepełnosprawnościami objęto wsparciem w programie – 1 836 osób,
- ✓ ze szkoleń skorzystało – 14 287 osób,
- ✓ ze staży skorzystało – 37 878 osób,
- ✓ z dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej skorzystało – 4 997 osób,
- ✓ z wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy skorzystały – 1 152 osoby,
- ✓ z pozostałych form wsparcia (bon na zasiedlenie, prace interwencyjne) skorzystało – 5 012 osób,
- ✓ liczba osób, które uzyskały zatrudnienie łącznie – 36 028 osób (59,44% wszystkich osób bezrobotnych/biernych zawodowo objętych wsparciem w programie),
- ✓ liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 – 10 395 osób,

- ✓ liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie – 38 osób.

Szczegółowe dane dotyczące stanu wdrażania PO WER, od początku jego wdrażania do końca 2023 roku, zamieszczone zostały w tabeli 8.

Tabela 8. Stan wdrażania Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

Działanie	Poddziałanie	Ilość naborów/ konkursów	Liczba wszystkich złożonych wniosków	Liczba podpisanych umów	Wartość podpisanych umów (dofinansowanie zł)	Ilość osób objętych wsparciem w programie
1.1	Poddziałanie 1.1.1 Europejski Fundusz Społeczny (EFS)	3 (nabory pozakonkurso we PUP)	63	63	311 411 397,27 – wartość projektu PUP (w tym 46 921 420,00 COVID-19 oraz 345 850,52 wydatki poniesione dla osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie)	39 624 (w tym 10 395 COVID-19 oraz 38, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie)
	Poddziałanie 1.1.2 Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (YEI)	3 (nabory pozakonkurso we PUP)	63	63	224 634 684,67- wartość projektu PUP	26 358
1.2	Poddziałanie 1.2.2 Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (YEI)	2 (nabory konkursowe)	281	22	30 804 608,47	2 524
	Poddziałanie 1.2.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego o Funduszu Społecznego		140	25	31 111 726,10	2 499

7. Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

Na podstawie Porozumienia w sprawie powierzenia Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Lublinie zadań związanych z realizacją programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 z dnia 9 marca 2023 z późn. zm., Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej FEL 2021-2027 w zakresie zadań związanych z realizacją: Priorytetu VIII Zwiększanie spójności społecznej oraz Priorytetu IX Zaspokajanie potrzeb rynku pracy. Realizowane przez IP zadania wynikające z ww. Porozumienia to m. in. prowadzenie naboru i oceny wniosków o dofinansowanie, obsługa procedury odwoławczej, zawieranie z wnioskodawcami umów o dofinansowanie projektu, rozliczanie projektów, zlecanie płatności, prowadzenie kontroli projektów.

- ✓ **Priorytet VIII Zwiększanie spójności społecznej:**
 - **Cel szczegółowy 4 h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji**

Ryzyko wykluczenia i sfera ubóstwa dotyczy grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy i borykających się z problemem bezrobocia. Niezbędne są więc działania ukierunkowane przede wszystkim na zwiększenie szans w znalezieniu zatrudnienia, wyrównywanie deficytów wynikających z braku dostępu do określonych dóbr i usług, braku posiadanych kwalifikacji, czy też z innych czynników powodujących ograniczenie szans określonych grup społecznych na równoprawny, z większością społeczeństwa, udział w życiu społecznym i zawodowym. Ważnym elementem wsparcia będzie eliminowanie różnego rodzaju barier na jakie napotykają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym borykające się z problemem dyskryminacji na rynku pracy. Istotna jest aktywizacja społeczna i włączenie do rynku pracy osób najbardziej oddalonych od rynku pracy, które nie są gotowe do podjęcia pracy (bierne zawodowo). Wsparcie zostanie dostosowane do zdiagnozowanych specyficznych potrzeb poszczególnych grup docelowych, co zapewni zindywidualizowane podejście do odbiorców usług. Oprócz metod pracy indywidualnej, metod pracy z rodziną, możliwe będzie wykorzystanie metod pracy środowiskowej, adresowanej do całych społeczności. W przypadku zdiagnozowania takich potrzeb możliwe będzie zapewnienie także wsparcia m.in. w postaci prawnej, psychologicznej, terapii uzależnień.

Grupy docelowe objęte wsparciem:

- osoby lub rodziny wykluczone społecznie, zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie (m.in. rodzina, środowisko lokalne);
- osoby bierne zawodowo;
- osoby, o których mowa w art.1 ust.2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- osoby z niepełnosprawnościami i ich otoczenie (m.in. rodzina, środowisko lokalne);
- osoby wykluczone komunikacyjnie;
- osoby opuszczające zakłady karne.

W ramach Celu szczegółowego realizowane będzie Działanie 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa.

▪ **Cel szczegółowy 4 i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów**

Działania będą ukierunkowane na wsparcie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w szczególności migrantów zarobkowych z jednoczesnym uwzględnieniem migracji osób na skutek ataku Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Wymaga to kompleksowych działań integracyjnych, wsparcia w celu poprawy funkcjonowania w polskim społeczeństwie i aktywizacji zawodowej. Działaniami wspierającymi integrację obywateli państw trzecich w procesie integracji na rynku pracy będą działania w zakresie podniesienia, aktualizacji, dostosowania do polskiego rynku pracy kwalifikacji i kompetencji zawodowych, podniesienie znajomości języka polskiego, wsparcie informacyjne w zakresie przysługujących praw i obowiązków, zasad funkcjonowania polskiego rynku pracy, systemów zabezpieczenia społecznego, w tym opieki zdrowotnej, wsparcie tłumaczeniowe, wsparcie w zakresie kontaktów z lokalnymi instytucjami, pomoc w poszukiwaniu zakwaterowania. Z drugiej strony wsparcie skierowane będzie do pracodawców zatrudniających obywateli państw trzecich w zakresie m.in. przeciwdziałania konfliktom na tle różnic kulturowych w zarządzaniu przedsiębiorstwem. Działania ukierunkowane na integrację w polskim społeczeństwie będą skierowane do obywateli państw trzecich, jak też osób im towarzyszących (np. członków rodzin, w szczególności dzieci). W tym zakresie możliwa będzie realizacja działań m.in. dotyczących tworzenia sieci wsparcia (w szczególności skierowanych do kobiet i dzieci, młodzieży), pomocy psychologicznej, terapeutycznej, znajomości funkcjonowania polskiego państwa w zakresie m.in. potrzeb społecznych, inicjatyw ukierunkowanych na wzmocnienie pozytywnego nastawienia otoczenia w miejscu pracy, zamieszkania lub szkole, włączenia poprzez kulturę (otwartość instytucji kultury, jak też możliwość ekspresji własnej kultury). Istotnym elementem działań będzie szkolenie kadr bezpośrednio pracujących z obywatelami państw trzecich, a także podnoszenie wiedzy mieszkańców regionu z zakresu spraw obywateli państw trzecich i rozwoju działań budujących pozytywny wizerunek obywateli państw trzecich w regionie, w tym kampanii informacyjnych, wydarzeń o charakterze integracyjnym.

Grupy docelowe objęte wsparciem:

- obywatele państw trzecich;
- pracodawcy zatrudniający obywateli państw trzecich;
- pracownicy instytucji publicznych pracujący z obywatelami państw trzecich;
- społeczeństwo przyjmujące.

W ramach Celu szczegółowego realizowane będzie Działanie 8.3 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich.

▪ **Cel szczegółowy 4 j) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie**

Ryzyko wykluczenia i zagrożenia ubóstwem dotyczy społeczności marginalizowanych, rozumianych w szczególności jako społeczność romska czy inne mniejszości narodowe lub etniczne. Celem interwencji jest ograniczenie ryzyka wykluczenia, ubóstwa, braku aktywności zawodowej, konfliktu z prawem, czy też z innych czynników utrudniających pełny

udział członków społeczności marginalizowanych w życiu społecznym i zawodowym. Istotne będą działania nakierowane na zwiększenie dostępności do usług społecznych i zdrowotnych, rozumiane jako zwiększenie gotowości członków społeczności do korzystania z tych usług, jak i też upowszechnienie tych usług w ramach społeczności (np. organizacja wizyt lekarskich i pielęgniarskich wśród społeczności marginalizowanych, wsparcie psychologiczne), w tym poprzez wykorzystanie wsparcia dostępnego w ramach innych priorytetów programu regionalnego. Z uwagi na charakterystykę obszaru wsparcia, niezbędnym jest, by przedmiotowe działania były zindywidualizowane, dostosowane do zdiagnozowanych, specyficznych potrzeb grup docelowych, jak również zaplanowane przy znacznym stopniu partycypacji grup docelowych. W szczególności istotne będą działania środowiskowe, animacyjne, realizowane w konkretnych środowiskach czy społecznościach lokalnych, w postaci np. pracy streetworkerów lub asystentów romskich, mediatorów, organizatorów społeczności lokalnej, z aktywnym udziałem władz lokalnych. Konieczne są również działania ukierunkowane na zmianę sposobu postrzegania tych społeczności przez ogół społeczeństwa. Istotnym elementem dla zapewnienia adekwatności wsparcia będą działania na rzecz budowania zdolności partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego społeczności marginalizowanych (w szczególności organizacji przedstawicielskich społeczności romskich), obejmujące m.in. szkolenia, działania służące tworzeniu sieci kontaktów i wzmocniania dialogu społecznego oraz inicjatywy podejmowane w partnerstwie organizacji społeczności marginalizowanych z podmiotami publicznymi.

Grupy docelowe objęte wsparciem:

- członkowie społeczności marginalizowanych i społeczności romskiej;
- członkowie mniejszości etnicznych i narodowych;
- przedsiębiorcy;
- społeczności lokalne, w tym JST.

W ramach Celu szczegółowego realizowane będzie Działanie 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza społeczności marginalizowanych.

✓ **Priorytet IX Zaspokajanie potrzeb rynku pracy:**

- **Cel szczegółowy 4 a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej**

Interwencja na rzecz odbiorców wsparcia ma na celu zwiększenie dostępu do zatrudnienia dla wszystkich osób poszukujących pracy (w tym bezrobotnych pozostających w rejestrach urzędów pracy), znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet, osób młodych, osób starszych, osób długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalifikacjach i kompetencjach, osób z niepełnosprawnościami, osób odchodzących z rolnictwa poprzez skuteczną aktywizację zawodową - w szczególności zwiększenie, nabycie lub zmianę kwalifikacji, kompetencji/umiejętności, zgodnych ze zidentyfikowanymi potrzebami pracodawców. Realizowane będą przedsięwzięcia, mające na celu pomoc odbiorcom wsparcia w zdobyciu doświadczenia zawodowego. Nastąpi również

wzmocnienie działań mających na celu aktywizację osób młodych na rynku pracy (NEETs), przy wsparciu OHP. Interwencja EFS+ obejmie również działania przyczyniające się do wsparcia mobilności zawodowej, w tym w wymiarze mobilności geograficznej dla odbiorców wsparcia, u których zidentyfikowano problem z zatrudnieniem w miejscu zamieszkania m.in. poprzez realizację działań w ramach sieci EURES oraz w ramach inicjatywy ALMA. Istotne w ramach proponowanego wsparcia będzie zapewnienie większego dostępu do stabilnego zatrudnienia oraz możliwości podnoszenia kwalifikacji i kompetencji/umiejętności dla osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych, umowach cywilnoprawnych oraz osób ubogich pracujących.

Grupy docelowe objęte wsparciem:

- osoby bezrobotne;
- osoby młode znajdujące się w szczególnej sytuacji, w tym należące do grupy NEET;
- osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych, umowach cywilnoprawnych, osoby ubogie pracujące;
- osoby z niepełnosprawnościami lub o ograniczonej mobilności;
- osoby odchodzące z rolnictwa;
- pracodawcy i osoby poszukujące pracy korzystające ze wsparcia w ramach usług sieci EURES.

W ramach Celu szczegółowego realizowane będzie:

- Działanie 9.1 Aktywizacja zawodowa – projekty PUP;
 - Działanie 9.2 Aktywizacja zawodowa;
 - Działanie 9.8 Aktywizacja zawodowa – projekty OHP.
- **Cel szczegółowy 4 b) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy**

Wsparciem objęte zostaną Publiczne Służby Zatrudnienia i inne instytucje rynku pracy i ich pracownicy, tak aby dostosować świadczone przez nich usługi do potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy. W wyniku zaprojektowanej interwencji nastąpi profesjonalizacja kadr oraz zwiększenie i doskonalenie potencjału instytucji rynku pracy, co pozwoli zwiększyć dostępność efektywności działań. Aby zwiększyć efektywność działań instytucji rynku pracy, niezbędne jest również zapewnienie skutecznego systemu informowania o zapotrzebowaniu na kwalifikacje, kompetencje/ umiejętności oraz istniejących niszach rynkowych, stanowiących potencjał do zakładania działalności gospodarczej poprzez badanie zmieniającej się sytuacji na rynku pracy. Ponadto, w związku z utrzymującym się niedoborem siły roboczej w Polsce, atrakcyjność polskiego rynku pracy dla migrantów zarobkowych będzie mieć bardzo duże znaczenie. Dlatego istotne jest wykorzystanie potencjału PSZ w zakresie wspierania polskich pracodawców poszukujących pracowników poza granicami kraju, jak również w zakresie wspierania obywateli polskich poszukujących pracy za granicą.

Grupy docelowe objęte wsparciem:

- pracownicy instytucji rynku pracy zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r.;
- Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie.

W ramach Celu szczegółowego realizowane będzie Działanie 9.3 Wsparcie instytucji rynku pracy.

- **Cel szczegółowy 4 c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu**

Celem interwencji jest stwarzanie warunków do godzenia życia zawodowego z rodzinnym oraz ułatwienia kobietom powrotu na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dziecka lub innymi obowiązkami opiekuńczymi, a tym samym zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy. W ramach Celu szczegółowego wspierane będą działania w zakresie zwiększania dostępu do zatrudnienia dla wszystkich kobiet poszukujących pracy, znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy z powodu trudności godzenia życia zawodowego z obowiązkami rodzinnymi/ opiekuńczymi (w tym przede wszystkim macierzyństwem), a także stereotypowym postrzeganiem ról społecznych. Rozwiązaniem, będzie podejmowanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności zawodowej społecznej kobiet w regionie, które w chwili obecnej nie stanowią aktywnych zasobów siły roboczej, jak również budowanie ich potencjału w przyszłości. Planowane są również działania mające na celu upowszechnienie elastycznych form zatrudnienia wśród pracowników i pracodawców, w tym kadry zarządzającej. Istotne w tym zakresie są działania zapobiegające dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych rodziców podczas przerwy wynikającej z pełnienia obowiązków rodzinnych, poprzez dofinansowanie kosztów readaptacji osób powracających do pracy po długotrwałej nieobecności. Wsparciem towarzyszącym w ramach wszystkich powyższych działań będą działania w zakresie zapewnienia opieki nad dzieckiem lub członkiem rodziny potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w procesie aktywizacji uczestnika projektu.

Grupy docelowe objęte wsparciem:

- osoby, w szczególności kobiety pozostające bez zatrudnienia;
- osoby, w szczególności kobiety bierne;
- osoby powracające na rynek pracy;
- pracodawcy i pracownicy.

W ramach Celu szczegółowego realizowane będzie Działanie 9.4 Zrównoważony rynek pracy.

- **Cel szczegółowy 4 d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia**

Kryzys społeczno-gospodarczy spowodowany pandemią COVID-19, inwazją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę i związaną z nią bezprecedensową migracją obywateli Ukrainy

do Polski oraz zachodzące procesy przemian gospodarczych, często o charakterze recesji, mają bezpośredni wpływ na sytuację pracodawców i ich pracowników, a w konsekwencji grożą ryzykiem redukcji zatrudnienia w przedsiębiorstwach. Wymusza to potrzebę wprowadzania działań mających na celu budowanie zdolności do gotowości reagowania przez przedsiębiorstwa na sytuacje wyjątkowe. Outplacement stanowi zaplanowane, kompleksowe działania, mające na celu skuteczną organizację procesu zwolnień poprzez zaprojektowanie i udzielenie pomocy zwalnianym bądź zwolnionym pracownikom w odnalezieniu się w nowej sytuacji życiowej, w tym przede wszystkim prowadzące do utrzymania lub podjęcia zatrudnienia. Podejmowane inicjatywy mają na celu zwiększenie lub zmianę kwalifikacji, kompetencji/umiejętności, w tym kompetencji cyfrowych pracowników.

Grupy docelowe objęte wsparciem:

- pracownicy zagrożeni zwolnieniem, pracownicy przewidziani do zwolnienia lub osoby zwolnione z przyczyn nie dotyczących pracownika oraz osoby odchodzące z rolnictwa.

W ramach Celu szczegółowego realizowane będzie Działanie 9.7 Outplacement.

Szczegółowe dane dotyczące stanu wdrażania FEL 2021-2027 na koniec 2023 roku:

Tabela 9. Stan wdrażania Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

Działanie	Ilość naborów	Liczba wszystkich złożonych wniosków	Złożone wnioski - kwota ogółem (zł)	Złożone wnioski - kwota wkładu UE (zł)	Liczba podpisanych umów/porozumień/zobowiązań	Umowy - kwota ogółem (zł)	Umowy - wkład UE (zł)	Liczba osób objętych wsparciem w programie
9.1	1	21	122 122 317	103 803 931	20	120 317 417	102 269 804	2 193
9.3	2	2	11 925 081	10 136 319	2	11 925 081	10 136 319	0
9.8	1	1	3 074 938	2 613 698	1	3 074 938	2 613 698	0

W ramach realizowanych w 2023 roku 23 projektów złożono 62 wnioski o płatność na łączną kwotę 34 392 314,28 zł. Zatwierdzonych zostało 28 wniosków o płatność na kwotę 8 139 766,19 zł.

8. Fundusz Pracy

Fundusz Pracy jako państwowy fundusz celowy stanowił w 2023 roku podstawowe źródło finansowania przedsięwzięć rynku pracy w Polsce, a tym samym finansowe narzędzie realizacji zadań instytucji rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia oraz łagodzenia skutków bezrobocia. Plan wydatków Funduszu Pracy każdego roku zostaje ujęty w tzw. Planie Finansowym Funduszu Pracy stanowiącym integralną część ustawy budżetowej. Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych odbywał się zgodnie z zarządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 sierpnia 2014 roku w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie (Dz.U. z 2014 r., poz. 1294).

W 2023 roku dla województwa lubelskiego przyznane zostały środki Funduszu Pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w wysokości 235 557 104,51 zł. W wielkości tej ujęto kwotę 73 499 994,00 zł, przeznaczoną na finansowanie programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+).

Pozostałą część przedmiotowych środków, tj. 162 057 110,51 zł stanowiły środki przeznaczone na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, przy czym w tej kwocie uwzględniono 2 programy regionalne (Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych, Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych do 30 roku życia) realizowane przez 20 samorządów powiatowych województwa lubelskiego, na łączną kwotę 12 178 400,00 zł.

Natomiast na inne fakultatywne zadania realizowane przez samorzady powiatowe, w tym m.in. opracowywanie i rozpowszechnianie informacji zawodowych oraz wyposażenie w celu prowadzenia pośrednictwa pracy lub poradnictwa zawodowego przez publiczne służby zatrudnienia i Ochotnicze Hufce Pracy, koszty związane z organizowaniem partnerstwa lokalnego na rzecz rynku pracy, została przyznana kwota 15 070 761,83 zł.

Środki Funduszu Pracy w kwocie 767 966,45 zł zostały również przyznane na zadania, które realizowane są przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, w tym m.in. prowadzenie badań, opracowywanie programów, ekspertyz, analiz, wydawnictw i konkursów dotyczących rynku pracy, a także wydawanie i rozpowszechnianie informacji o usługach organów zatrudnienia oraz innych partnerów rynku pracy, dla bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców.

Rozdysponowanie środków Funduszu Pracy w 2023 roku na poszczególne samorzady powiatowe województwa lubelskiego przedstawione zostały w tabeli 10.

Tabela 10. Rozdysponowanie środków Funduszu Pracy w 2023 roku w woj. lubelskim – stan na 31 grudnia 2023 r. (zgodnie z informacją finansową przesłaną przez MRiPS) – w zł

Jednostka	Środki Funduszu Pracy -aktywne podział algorytmem (bez EFS)	Program EFS+	Razem aktywne formy	REZERWA							ŚRODKI FAKULTATYWNE			AKTYWNE Razem (algorytm+rezerwa)
				Regiony wysokiego bezrobocia	Bezrobotni zamieszkujący na wsi	Bezrobotni w wieku 60+	Niskie kwalifikacje	Kobiety długotrwale bezrobotne	Zwolnieni z pracy z przyczyn niedot. pracowników	Razem rezerwa Ministra	Środki fakultatywne-podział algorytmem	Rezerwa fakultatywne	Razem środki fakultatywne	
Biała Podlaska**	14 122 059,69	6 629 699,46	20 751 759,15							0,00	1 389 929,79		1 389 929,79	20 751 759,15
Biłgoraj**	5 986 045,96	2 396 099,80	8 382 145,76		1 140 000,00	100 000,00	90 000,00				1 330 000,00	493 101,91	493 101,91	9 712 145,76
Chełm**	13 199 354,01	6 269 549,49	19 468 903,50	1 738 915,00							1 738 915,00	1 198 904,10	1 198 904,10	21 207 818,50
Hrubieszów**	8 457 444,43	3 851 399,69	12 308 844,12	1 319 902,00							1 319 902,00	723 646,11	723 646,11	13 628 746,12
Janów Lubelski**	4 970 961,32	2 204 999,82	7 175 961,14	350 000,00							350 000,00	474 339,41	52 500,00	526 839,41
Krasnystaw**	7 403 772,17	3 410 399,72	10 814 171,89	400 000,00	90 000,00						490 000,00	712 544,96	39 500,00	752 044,96
Kraśnik**	9 133 298,88	3 939 599,68	13 072 898,56	810 000,00							810 000,00	796 057,63		796 057,63
Lubartów**	9 002 974,37	4 196 849,66	13 199 824,03							0,00	873 452,93			873 452,93
MUP Lublin**	19 489 505,13	9 510 899,22	29 000 404,35			145 200,00		143 100,00			288 300,00	2 228 916,89		2 228 916,89
PUP Lublin**	8 134 226,62	4 243 599,71	12 377 826,33		1 231 205,00				434 044,00	1 665 249,00	634 211,53	50 200,00	684 411,53	14 043 075,33
Łęczna**	3 787 622,73	1 440 599,88	5 228 222,61		256 000,00					256 000,00	300 239,06	26 100,00	326 339,06	5 484 222,61
Łuków	3 642 052,67	1 786 049,85	5 428 102,52		200 000,00					200 000,00	374 409,56		374 409,56	5 628 102,52
Opole Lubelskie**	5 481 130,87	2 344 649,81	7 825 780,68	255 000,00						255 000,00	452 313,02	10 000,00	462 313,02	8 080 780,68
Parczew**	2 480 841,30	1 065 749,92	3 546 591,22		100 000,00	40 000,00	25 000,00			165 000,00	259 068,59	30 400,00	289 468,59	3 711 591,22
Puławy**	5 863 563,77	2 748 899,78	8 612 463,55		300 000,00					300 000,00	599 637,72		599 637,72	8 912 463,55
Radzyń Podlaski**	4 017 234,60	1 675 799,86	5 693 034,46	540 000,00						540 000,00	378 767,94	27 350,00	406 117,94	6 233 034,46
Ryki**	3 633 416,53	1 565 549,87	5 198 966,40		277 834,00					277 834,00	314 486,83		314 486,83	5 476 800,40
Świdnik**	6 515 779,13	0,00	6 515 779,13		1 966 500,00	116 400,00				2 082 900,00	497 147,57	33 000,00	530 147,57	8 598 679,13
Tomaszów Lubelski**	6 237 672,93	2 682 749,78	8 920 422,71	300 000,00	100 000,00					400 000,00	558 086,61	30 000,00	588 086,61	9 320 422,71
Włodawa**	5 146 555,12	2 329 949,81	7 476 504,93	513 943,00						513 943,00	455 166,48		455 166,48	7 990 447,93
Zamość**	15 351 598,28	9 094 099,40	24 445 697,68	900 000,00	1 584 600,00					2 484 600,00	1 356 333,19		1 356 333,19	26 930 297,68
Razem	162 057 110,51	73 387 194,21	235 444 304,72	7 127 760,00	7 246 139,00	401 600,00	115 000,00	143 100,00	434 044,00	15 467 643,00	15 070 761,83	299 050,00	15 369 811,83	250 911 947,72

**PUP-y, które realizowały programy regionalne w 2023 roku na łączną kwotę 12 718 400,00 zł

Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS)

Współczesna gospodarka, oparta na nowych technologiach i zdobyczach techniki wymusza na firmach inwestowanie w ciągłe poszerzanie i dopasowanie kompetencji swoich pracowników i aktualizowanie ich wiedzy. Specjalistyczne szkolenia i kursy są bardzo kosztowne i nie każdy pracodawca jest w stanie finansować kształcenie ustawiczne swoich kadr, dlatego wsparcie dla pracodawców, w podnoszeniu kwalifikacji swoich i pracowników stanowi Krajowy Fundusz Szkoleniowy.

KFS to środki Funduszu Pracy, które przeznaczone były na finansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców.

W 2023 roku dla województwa lubelskiego zostały przyznane środki na finansowanie kształcenia ustawicznego w ramach KFS w kwocie 11,452 mln zł.

Priorytety wydatkowania KFS w 2023 roku:

- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego skierowane do pracodawców zatrudniających cudzoziemców;
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z zastosowaniem w firmach nowych procesów, technologii i narzędzi pracy;
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych;
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego dla nowo zatrudnionych osób (lub osób, którym zmieniono zakres obowiązków) powyżej 50 roku życia;
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem oraz osób będących członkami rodzin wielodzietnych;
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego osób poniżej 30 roku życia w zakresie umiejętności cyfrowych oraz umiejętności związanych z branżą energetyczną i gospodarką odpadami.

Priorytety wydatkowania rezerwy KFS w 2023 roku:

- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Zakładów Aktywności Zawodowej, członków lub pracowników spółdzielni socjalnych oraz pracowników zatrudnionych w podmiotach posiadających status przedsiębiorstwa społecznego wskazanych na liście/rejestrze przedsiębiorstw społecznych prowadzonym przez MRiPS;
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności;
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego w obszarach/branżach kluczowych dla rozwoju powiatu/województwa wskazanych w dokumentach strategicznych/planach rozwoju;
- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego instruktorów praktycznej nauki zawodu bądź osób mających zamiar podjęcia tego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów

stażu uczniowskiego oraz szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego;

- ✓ wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej.

Tabela 11. Podział środków KFS w województwie lubelskim w 2023 roku (w tys. zł)

Urząd pracy	Decyzja MRiPS	Rezerwa KFS	Limit ogółem
PUP Biała Podlaska	720 000,00	90 000,00	810 000,00
PUP Biłgoraj	720 000,00	156 123,00	876 123,00
PUP Chełm	720 000,00	110 000,00	830 000,00
PUP Hrubieszów	250 000,00	30 000,00	280 000,00
PUP Janów Lubelski	250 000,00	30 000,00	280 000,00
PUP Krasnystaw	270 000,00	0,00	270 000,00
PUP Kraśnik	650 000,00	90 00,00	740 000,00
PUP Lubartów	450 000,00	0,00	450 000,00
MUP Lublin	1 200 000,00	50 000,00	1 250 000,00
PUP Lublin	750 000,00	120 000,00	870 000,00
PUP Łęczna	250 000,00	30 000,00	280 000,00
PUP Łuków	600 000,00	90 000,00	690 000,00
PUP Opole Lubelskie	380 000,00	0,00	380 000,00
PUP Parczew	250 000,00	50 000,00	300 000,00
PUP Puławy	780 000,00	120 000,00	900 000,00
PUP Radzyń Podlaski	350 000,00	0,00	350 000,00
PUP Ryki	280 000,00	50 000,00	330 000,00
PUP Świdnik	480 000,00	0,00	480 000,00
PUP Tomaszów Lubelski	420 000,00	80 000,00	500 000,00
PUP Włodawa	270 000,00	9 502,20	279 502,20
PUP Zamość	1 412 000,00	260 497,80	1 672 497,80
Razem	11 452 000,00	1 366 123,00	12 818 123,00

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia (RPDZ)

Zapisy art.3 ust.4 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nakładają na samorząd województwa obowiązek corocznego przygotowania regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia, określającego priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób wymagających wsparcia w regionie. Podstawę do opracowania tego dokumentu stanowi Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia (KPZD), który określa m.in. cele i kierunki działań zgodne z priorytetami polityki państwa w dziedzinie rynku pracy.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2023 (zwany dalej RPD/2023 lub Planem) został opracowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, realizujący zadania Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie określania i koordynowania regionalnej

polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich (zgodnie z zakresem działań określonych w Statucie WUP Lublin). Przy tworzeniu Planu wzięto pod uwagę analizę aktualnej sytuacji na lokalnych i wojewódzkim rynku pracy oraz analizę priorytetów, celów i kierunków działań zawartych w dokumentach o charakterze strategicznym, w tym w:

- ✓ Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 r.;
- ✓ Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna, część szczegółowa).

W kontekście sytuacji na regionalnym rynku pracy oraz uwzględniając założenia zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 r., za cel główny dokumentu przyjęto wsparcie na rynku pracy osób do 30 roku życia oraz osób długotrwale bezrobotnych, z uwzględnieniem ustawowych mechanizmów oraz innowacyjnych rozwiązań. Cel główny realizowany był poprzez cele szczegółowe, ujęte w dwóch priorytetach:

Priorytet I Wspieranie osób młodych na regionalnym rynku pracy

Cel 1. Rozwijanie indywidualnego potencjału i predyspozycji zawodowych osób do 30 roku życia.

Cel 2. Aktywizacja zawodowa osób do 30 roku życia pozostających bez zatrudnienia.

Cel 3. Dostosowanie kwalifikacji i kompetencji młodych osób do potrzeb rynku pracy.

Priorytet II Wyrównywanie szans na rynku pracy osób długotrwale bezrobotnych

Cel 1. Wzmocnienie samodzielności społecznej i zdolności do podjęcia pracy przez osoby długotrwale bezrobotne.

Cel 2. Poprawa szans na zatrudnienie osób długotrwale bezrobotnych.

Wybór kategorii osób do 30 roku życia oraz osób długotrwale bezrobotnych wynikał z faktu, iż osoby te stanowią bardzo ważny zasób kadrowy dla gospodarki województwa, a wzrost aktywizacji zawodowej wspomnianych grup jest od kilku lat jednym z kluczowych kierunków interwencji publicznych wobec rynku pracy w Polsce i całej Europie. Mając na względzie, iż corocznie przygotowywane RPDZ uwzględniają dynamikę rynku pracy, przedmiotowy dokument rozszerzył tematykę wsparcia grup docelowych o zagadnienia dotyczące kompetencji miękkich oraz idei uczenia się przez całe życie w sprawnym funkcjonowaniu na rynku pracy.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2023 został przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego nr CDXXII/7449/2023 z dnia 10 stycznia 2023 r.

Dokument dostępny jest na stronie internetowej WUP w Lublinie:

<http://wuplublin.praca.gov.pl/-/19970214-regionalny-plan-dzialan-na-rzecz-zatrudnienia-na-2023-rok>

Programy regionalne

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie wraz z powiatowymi urzędami pracy z terenu województwa lubelskiego każdego roku inicjuje i realizuje programy regionalne na podstawie art. 66c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2023, poz. 735, z późn. zm.).

W 2023 roku **realizowane były 2 programy regionalne:**

- ✓ Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych;
- ✓ Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych do 30 roku życia.

1. Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych

Termin realizacji Programu: 1 stycznia 2023 roku – 31 grudnia 2023 roku.

Główne założenia Programu:

- ✓ aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych;
- ✓ mobilizacja i aktywizacja zawodowa osób biernych zawodowo;
- ✓ wspieranie zatrudnienia osób bezrobotnych będących w trudnej sytuacji n rynku pracy;
- ✓ podnoszenie atrakcyjności i wartości na rynku pracy poprzez zdobywanie nowych umiejętności;
- ✓ nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu, np. poprzez staże, szkolenia;
- ✓ propagowanie koncepcji uczenia się przez całe życie jako sposobu podniesienia atrakcyjności na rynku pracy.

Działania Programu:

- ✓ prace interwencyjne;
- ✓ staże;
- ✓ szkolenia;
- ✓ roboty publiczne.

Liczba osób uczestniczących w Programie: 324.

Środki Funduszu Pracy przeznaczone na realizację Programu: 3 955,5 tys. zł.

Osiągnięta efektywność Programu:

- ✓ efektywność zatrudnieniowa – 81%;
- ✓ efektywność kosztowa – 13 201,00 zł.

2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych do 30 roku życia

Termin realizacji Programu: 1 stycznia 2023 roku – 31 grudnia 2023 roku.

Główne założenia Programu:

- ✓ aktywizacja osób bezrobotnych do 30 roku życia zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy;
- ✓ promowanie idei przedsiębiorczości wśród mieszkańców województwa lubelskiego (zintensyfikowanie przedsiębiorczości lokalnej);

- ✓ kształtowanie odpowiednich postaw związanych z podjęciem zobowiązań pracowniczych (etos pracy);
- ✓ aktywne wsparcie i pomoc dla osób zainteresowanych podejmowaniem pracy na własny rachunek;
- ✓ dostosowanie kwalifikacji i kompetencji zawodowych osób bezrobotnych do potrzeb i problemów regionalnego rynku pracy;
- ✓ podejmowanie działań ukierunkowanych na kształtowanie kompetencji miękkich;
- ✓ umożliwienie zdobycia doświadczenia zawodowego pozwalającego na znalezienie i utrzymanie zatrudnienia zgodnie z potrzebami pracodawców;
- ✓ zapewnienie osobom bezrobotnym szkoleń zawodowych oraz staży zawodowych umożliwiających zdobycie konkretnych umiejętności, wymaganych na określonym stanowisku pracy;
- ✓ rozwój potencjału osób młodych poprzez kształtowanie kompetencji miękkich (komunikatywność, umiejętność pracy w zespole, przejmowanie inicjatywy, elastyczność zatrudnienia).

Działania Programu:

- ✓ szkolenia (indywidualne i grupowe);
- ✓ jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej;
- ✓ staże;
- ✓ refundacja pracodawcom kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy;
- ✓ bony stażowe, na zasiedlenie, szkoleniowe, zatrudnieniowe.

Liczba osób uczestniczących w Programie: 479.

Środki Funduszu Pracy przeznaczone na realizację Programu: 8 222,9 tys. zł.

Osiągnięta efektywność Programu:

- ✓ efektywność zatrudnieniowa – 87%;
- ✓ efektywność kosztowa – 18 230,00 zł.

Tabela 12. Wydatkowanie środków w ramach Programów regionalnych w 2023 roku w województwie lubelskim (w tys. zł)

Lp.	Urząd Pracy	Aktywizacja zawodowa długoterwale bezrobotnych	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych do 30 roku życia	Razem
1.	PUP Biała Podlaska	603,0	0,0	603,0
2.	PUP Biłgoraj	0,0	1 100,0	1 100,0
3.	PUP Chełm	254,7	160,0	414,7
4.	PUP Hrubieszów	89,0	514,8	603,8
5.	PUP Janów Lubelski	0,0	474,6	474,6
6.	PUP Krasnystaw	592,0	207,4	799,4
7.	PUP Kraśnik	318,6	781,2	1 099,8
8.	PUP Lubartów	85,2	559,7	644,9
9.	MUP Lublin	0,0	1 000,0	1 000,0
10.	PUP Lublin	245,2	0,0	245,2
11.	PUP Łęczna	0,0	850,0	850,0
12.	PUP Łuków	0,0	0,0	0,0
13.	PUP Opole Lubelskie	81,0	618,9	699,9
14.	PUP Parczew	95,0	212,7	307,7
15.	PUP Puławy	94,7	163,4	258,1
16.	PUP Radzyń Podlaski	0,0	600,0	600,0
17.	PUP Ryki	164,2	276,8	441,0
18.	PUP Świdnik	600,0	0,0	600,0
19.	PUP Tomaszów Lubelski	196,9	570,2	767,1
20.	PUP Włodawa	395,4	0,0	395,4
21.	PUP Zamość	140,6	133,2	273,8
Razem		3 955,5	8 222,9	12 178,4

Zatrudnianie młodocianych

Pracodawca, który zatrudnia pracowników młodocianych w celu przygotowania zawodowego, może uzyskać refundację wypłaconych im wynagrodzeń oraz opłaconych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne. O refundację mogą wystąpić pracodawcy, jeśli zatrudniają młodocianych w zawodach określonych w wykazie zawodów refundowanych oraz spełniają warunki do prowadzenia przygotowania zawodowego w zakresie wymagań zawodowych i pedagogicznych określonych w przepisach regulujących odbywanie przygotowania zawodowego.

Wykaz zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, opracowany został zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2023 r., poz. 735, z późn. zm.), na podstawie rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 15 kwietnia 2022 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie klasyfikacji i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2022 r., poz. 853 z późn. zm.), a także rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 18 stycznia 2023 r.

zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2023 r., poz. 183), a także w oparciu o konsultacje społeczne i przy uwzględnieniu zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności na rynku pracy określonego w szczególności w prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, o której mowa w art. 46b ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023 r., poz. 900 z późn. zm.).

Uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego NR CDXLVII/7907/2023 z dnia 4 kwietnia 2023 r. zatwierdzono „Wykaz zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne”. Wykaz ten został opublikowany w dniu 13 kwietnia 2023 roku w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego pod pozycją 2 691. Od dnia 1 września 2023 roku uzyskał moc obowiązującą.

Partnerstwo lokalne

Wydział Polityki Rynku Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie w 2023 roku był zaangażowany w realizację założeń dotychczas zawiązanych partnerstw, tj. **Partnerstwa lokalnego na rzecz promocji poradnictwa zawodowego w województwie lubelskim** oraz **Partnerstwa lokalnego na rzecz promocji znaczenia zatrudnienia i przedsiębiorczości w województwie lubelskim**.

Partnerstwo lokalne na rzecz promocji znaczenia zatrudnienia i przedsiębiorczości w województwie lubelskim, zawarte w 2014 roku, z powiatowymi urzędami pracy oraz czterema czołowymi organizacjami pracodawców: Izbą Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Lublinie, Pracodawcami Lubelszczyzny „Lewiatan”, Pracodawcami Ziemi Lubelskiej oraz Lubelskim Forum Pracodawców, przewiduje wspólne inicjatywy na rzecz lubelskiego rynku pracy. Przykładem takiej współpracy jest opracowanie założeń projektów realizowanych na rzecz lokalnego rynku pracy.

W ramach wspomnianego partnerstwa, w WUP w Lublinie zainicjowano realizację Projektu pilotażowego pn. **System weryfikacji predyspozycji zawodowych jako instrument pomocy osobom nieaktywnym zawodowo**, w ramach programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Stabilna praca-silna rodzina”. Projekt został dofinansowany ze środków rezerwy Funduszu Pracy. Jego wartość wynosiła 640 000,00 zł. Przedsięwzięcie projektowe realizowane było od 1 lutego 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku na terenie województwa lubelskiego.

Projekt pilotażowy był odpowiedzią na zapotrzebowanie zarówno pracowników chętnych do sprawdzenia nowej możliwości zawodowej, jak i pracodawców, którym umożliwił wypróbowanie nowego, może przyszłego pracownika, w warunkach pracy, w jakich będzie ją wykonywał. Uczestnikami projektu były osoby bezrobotne i poszukujące pracy, zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy województwa lubelskiego, w szczególności kobiety powracające na rynek pracy po urodzeniu dziecka, urlopie macierzyńskim lub wychowawczym, po okresie bierności zawodowej związanym z wychowaniem dzieci. Uczestnicy uzyskali wsparcie w postaci poradnictwa zawodowego realizowanego przez doradców zawodowych z CliPKZ WUP w Lublinie oraz mieli możliwość 5-cio dniowego „Testu zawodu” u wybranego przez siebie pracodawcy z Listy akredytowanych

przedsiębiorców. Pracodawca otrzymywał premię w wysokości 1 000 zł za opiekę nad uczestnikiem projektu.

W ramach przedsięwzięcia projektowego nawiązano współpracę z 200 pracodawcami reprezentującymi różnorodne branże (np. gastronomiczna, handlowa, finansowo-księgową, informatyczna, opieka zdrowotna, transportowa, kulturalno-rozrywkowa). Dzięki tej współpracy stworzono nowe perspektywy dla 300 osób szukających pracy, dając im szansę na odkrycie i przetestowanie swoich możliwości zawodowych.

Popularyzacja idei uczenia się przez całe życie

Wypełniając zadania w zakresie określania oraz koordynowania regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich, Wydział Polityki Rynku Pracy w Lublinie przygotował wniosek o przyznanie środków finansowych na realizację projektu w ramach inwestycji A3.1.1 Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności pn.: „Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie”. Instytucją odpowiedzialną za inwestycję było Ministerstwo Edukacji i Nauki, które powierzyło zadanie przeprowadzenia i nadzoru nad konkursem Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, pełniącej funkcję Jednostki Wspierającej.

W dniu 21.08.2023 r. pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy w Lublinie a Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji została zawarta umowa o objęcie projektu wsparciem z planu rozwojowego.

Celem przedsięwzięcia projektowego jest zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych.

Projekt zakłada wypracowanie dostosowanej do specyfiki regionu koncepcji modelu uczenia się przez całe życie w oparciu o współpracę szeregu regionalnych interesariuszy (oświata, rynek pracy, biznes). W wyniku integracji ich potencjałów powstanie trwały system dopasowania szeroko pojmowanych usług edukacyjnych do praktycznych predyspozycji danej osoby w kontekście obecnych i przyszłych potrzeb rynkowych.

Założeniem projektowym jest uporządkowanie współpracy różnorodnych podmiotów i instytucji mających wpływ na rozwijanie umiejętności przez mieszkańców regionu. Odpowiadając na potrzebę zapewnienia planowania strategicznego w obszarze uczenia się przez całe życie, w tym kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się dorosłych, projekt stanowić będzie istotny element zarządzania rozwojem gospodarczym i społecznym. Podejmowane działania projektowe służyć będą przygotowaniu kadr i społeczeństwa do zachodzących zmian poprzez budowanie stałej dyspozycji do uczenia się jako procesu trwającego całe życie.

10. Podsumowanie

Z analizy danych statystycznych wynika, że w ciągu ostatnich 6 lat mieliśmy do czynienia z systematyczną poprawą sytuacji na rynku pracy i spadkiem liczby osób będących bez zatrudnienia (poza zaburzeniem trendu na początku pandemii w 2020 r.). Ogólnoswiatowa pandemia Covid-19 w 2020 roku przyczyniła się do znaczących zmian społeczno-gospodarczych i niewielkiego wzrostu liczby bezrobotnych. Natomiast 2023 rok, to kolejny rok powolnego radzenia sobie gospodarki i rynku pracy z negatywnymi skutkami wywołanymi pandemią, a także skupienie się na pomocy w adaptowaniu się uchodźców z Ukrainy na lokalnym rynku pracy, którzy przybyli do Polski i na teren województwa lubelskiego w wyniku wojny na terytorium ich kraju. Wojna, która wybuchła w 2022 roku na terenie Ukrainy również miała wpływ na sytuacje na rynku pracy. Pomimo tych wszystkich pojawiających się trudności, mających wpływ na rynek pracy i gospodarkę, na koniec grudnia 2023 roku w województwie lubelskim zarejestrowanych było 57 386 osób bezrobotnych, to o 3 868 osób (tj. o 6,3%) mniej niż w grudniu 2022 roku. Pierwsze dane jakimi dysponuje Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie pokazują, iż w **marcu 2024 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych** w województwie lubelskim **wyniosła 58 369 osób i była wyższa** o 983 osoby (tj. o 1,7%) w porównaniu z grudniem 2023 roku i o 1 832 osoby (tj. o 3%) niższa niż w lutym 2024 roku.

Region nasz pod względem liczby zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2023 plasował się na 5 pozycji wśród wszystkich województw (patrząc od największej liczby bezrobotnych).

O zachodzących zmianach jakie nieustannie dokonywały się na rynku pracy świadczy również kształtowanie się udziału bezrobotnych w populacji aktywnych zawodowo, czyli stopa bezrobocia. Poziom tego wskaźnika ściśle wiąże się z liczbą bezrobotnych. Gdy mamy do czynienia ze spadkiem liczby rejestrujących się osób także stopa bezrobocia spada i odwrotnie. **W końcu 2023 roku stopa bezrobocia wyniosła 7,5%**, a zatem wojewódzki wskaźnik natężenia bezrobocia był wyższy o 2,4 pkt. procentowego od wskaźnika krajowego (5,1%). Taka jego wartość plasowała województwo lubelskie na 4 miejscu w kraju (licząc od wartości największej). Jeżeli chodzi o powiaty to najniższą stopę bezrobocia odnotowywaliśmy w powiecie łukowskim, m. Lublin i łączyńskim, a najwyższą w powiecie włodawskim, hrubieszowskim i krasnostawskim.

Opracowując dokument nie sposób nie wspomnieć o tym, że **bez aktywnej i przede wszystkim efektywnej pomocy osobom pozostającym bez zatrudnienia oraz pracodawcom, ze strony Miejskiego i Powiatowych Urzędów Pracy, nie byłaby możliwa dotychczasowa poprawa sytuacji na rynku pracy**. Świadczą o tym informacje umieszczone w publikacji Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, pn. **Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w roku 2022**. Z danych zawartych w ww. dokumencie wynika, iż województwo lubelskie uzyskało **efektywność zatrudnieniową dla aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu – 75,92%**, w skali kraju efektywność zatrudnieniowa wyniosła 80,70%.

Poza tym nasze województwo wśród 16 województw zajmowało:

- **1 miejsce** pod względem **efektywności zatrudnieniowej po stażach (85,57%)**;

- **3 miejsce** pod względem **efektywności zatrudnieniowej po robotach publicznych** (93,81%).

Warto w tym miejscu wspomnieć także o tym, iż województwo lubelskie **osiągnęło efektywność kosztową dla aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu** w kwocie 14 805,48 zł, w skali kraju efektywność kosztowa wyniosła 17 310,50 zł.

Dotychczasowe znaczne środki z Unii Europejskiej, jakie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie otrzymał na współfinansowanie działań związanych z rynkiem pracy, przyczyniły się do poprawy sytuacji na rynku pracy. Wiele realizowanych projektów miało na celu zwiększenie liczby zatrudnionych, podniesienie kwalifikacji osobom z niskim wykształceniem, czy uruchomieniem nowych działalności gospodarczych. Dzięki oferowanym działaniom zwiększyła się mobilność zawodowa mieszkańców i ich zdolności w zakresie dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do wymogów rynku pracy. Należy przy tym dodać, iż pomimo dysponowania przez samorządy powiatowe funduszami na aktywizację osób oddalonych od rynku pracy, coraz częściej pojawiały się problemy przy rekrutowaniu uczestników projektów czy przy zatrudnianiu ze względu na obawy przed utratą świadczeń społecznych.

Niestety w 2020 roku wszechobecna pandemia COVID-19 wymusiła na wszystkich gospodarkach wprowadzenie szeregu restrykcji, które znacząco wpłynęły na gospodarkę i społeczeństwo. Jednak pomimo tych wielu ograniczeń i trwania pandemii, w 2023 roku bezrobocie rejestrowane w województwie lubelskim zmniejszyło się. Udało się to dzięki wdrożonym działaniom antykrzysowym ukierunkowanym przede wszystkim na ochronę miejsc pracy i zachowanie płynności finansowej przedsiębiorstw. Dodatkowo negatywne skutki wprowadzonych obostrzeń były łagodzone również wsparciem z tzw. tarczy branżowej. Nadmienić należy tutaj, że w najtrudniejszej sytuacji były i są firmy działające w branży turystycznej, hotelarskiej i gastronomicznej.

W 2022 r. na wojewódzkim i krajowym rynku pracy pracodawcy napotykali na trudności ze znalezieniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. W przypadku województwa lubelskiego znaczącą rolę odgrywało zatrudnianie obcokrajowców. Zdecydowaną większość zatrudnianych obcokrajowców w województwie lubelskim stanowili obywatele Ukrainy. W 2022 roku Polska, a przede wszystkim województwo lubelskie nadal organizowało pomoc i schronienie uchodźcom z Ukrainy, zmuszonym do opuszczenia terenu swojego państwa, w wyniku wybuchu wojny. Zwiększona liczba uchodźców, z jednej strony jest korzystnym rozwiązaniem dla rynku pracy, gdyż pomaga w jakimś stopniu zniwelować braki kadrowe w firmach. Plusem tej sytuacji będzie wyższa liczba potencjalnych pracowników np. w rolnictwie. Z drugiej natomiast strony pojawia się problem niedopasowania pracowników do wakatów. W większości osoby uciekające przed wojną to kobiety, bardzo często z małymi dziećmi czy osoby starsze. Wielu mężczyzn obywateli Ukrainy, pracujących dotychczas na terenie Polski, wróciło bronić ojczyznę, w związku z czym pojawił się problem zastąpienia ich. Najbardziej dotkliwie odczuły to firmy działające w branży budowlanej, transportowej i przemysłowej. W tym miejscu należy dodać, iż cudzoziemcy zatrudniani w dobrze opłacanych zawodach stanowili jednak niewielki odsetek wśród pracujących, a zdecydowana większość to wykwalifikowani robotnicy i osoby wykonujące proste prace.

Z danych zgromadzonych przez MRPIPS wynika, że w 2023 roku złożono w Polsce ponad 387 tys. wniosków o udzielenie zezwolenia na pracę cudzoziemca, w Lubelskiem 7 563.

W tym samym czasie wojewodowie wydali 320 tys. zezwoleń na pracę, na Lubelszczyźnie wydano 6 556 zezwoleń.

W 2023 r. złożono w Polsce ponad 521 tys. oświadczeń. Z danych zgromadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie wynika, że w 2023 r. do ewidencji powiatowych urzędów pracy na terenie woj. lubelskiego zostało wpisanych łącznie 20 312 oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi.

W 2023 roku złożono w Polsce 72 tys. wniosków o udzielenie zezwolenia na pracę sezonową. Na Lubelszczyźnie wpłynęło 5 407 wniosków o wydanie zezwolenia o pracę sezonową, wydano 1 947 zezwoleń na pracę sezonową.

Z danych MRPiPS wynika, że od momentu wprowadzenia powiadomień (pierwsze rejestracje dokonane zostały 15 marca 2022 r.) do 31 grudnia 2023 roku odnotowano 1 milion 866 tys. powiadomień. Liczba cudzoziemców, których to rozwiązanie dotyczyło w 2023 roku sięgnęła przeszło 1 miliona osób, a 19 216 powiadomień dotyczyło powierzenia wykonywanej pracy obywatelom Ukrainy na terenie województwa lubelskiego.

Najwięcej oświadczeń o powierzeniu wykonywanej pracy wpisanych było do rejestrów w urzędach pracy powiatu bialskiego, łukowskiego i na terenie miasta Lublin – to równocześnie urzędy (wraz z PUP w Opolu Lubelskim), z zarejestrowaną największą liczbą powiadomień o powierzeniu wykonywania pracy obywatelom Ukrainy.

W związku z realizacją przez Wydział Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych zadań wynikających z ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych według stanu na 31 grudnia 2023 roku wypłacono 5 565 wniosków, z czego rozliczono 4 926 wniosków.